

**Järvamaal, Türi vallas „Lokuta ettevõtlusala ”
detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamine**

LÕPPARUANNE

OÜ RealEnviron
Kurekella 4, Tõrvandi
Ülenurme vald
61707 Tartumaa
Tel. 52 14 263
e-mail: real.environ@mail.ee

Keskkonnaekspert: Jargo Jürgens (litsents KMH0114)

Tartu 2007-2008

SISUKORD

KOKKUVÕTE.....	3
SISSEJUHATUS.....	7
1.1 PLANEERINGU MENETLUSOSALISED	7
1.2 DETAILPLANEERINGU JA KSH PROTSESSI ALGATAMINE	7
2 KSH OBJEKTI KIRJELDUS.....	11
2.1 ASUKOHT.....	11
3 PLANEERITAVA TEGEVUSE EESMÄRK	11
3.1 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALUS JA EESMÄRK.....	12
4 PLANEERITAVA TEGEVUSE VASTAVUS TEISTE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDELE.....	13
5 PLANEERITAVA TEGEVUSE ALTERNATIIVID	14
5.1 DETAILPLANEERINGU ALTERNATIIVID E. MAAKASUTUSE ALTERNATIIVID	14
5.2 ASUKOHAALTERNATIIVID:.....	15
6 KAVANDATAVAT TEGEVUST MÕJUTAV JA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	15
6.1 PLANEERITAVA TEGEVUSEGA KAASNEV OLULISEMAD KESKKONNAMÕJUD	17
6.1.1 Mõju veele	17
6.1.2 Mõju välisõhukvaliteedile	22
6.1.3 Mõju elustikule ja ökosüsteemidele.....	31
6.1.4 Maastiku ilme ja maakasutuse muutused.....	32
6.1.5 Mõju inimeste heaolule ja tervisele.....	36
6.1.6 Muud küsimused – välismõjud.....	40
7 ALTERNATIIVIDE VÕRDLEMINE.....	42
8 KESKKONNASEIRE ETTEPANEKUD	44
9 LISAD:	46
9.1 SEISUKOHAD KSH PROGRAMMI EELNÕULE.....	46
9.1.1 Maa-ameti seisukoht	46
9.1.2 Türi vallavalitsuse seisukoht	47
9.1.3 Tallinna Tervisekaitsetalituse Järvamaa osakonna seisukoht	48
9.1.4 Põhja Regionaalse Maanteeameti seisukoht	49
9.1.5 Järvamaa Keskkonnateenistuse seisukoht	50
9.2 KSH PROGRAMMI AVALIKUSTAMINE	51
9.2.1 Ametlike Teadaannete kuulutus.....	51
9.2.2 Avalikustamisel laekunud Marge Sargma ettepanekud	52
9.3 KSH PROGRAMMI AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL JA OSALEJATE NIMEKIRI.....	53
9.4 KSH PROGRAMMI KINNITAMINE.....	54
9.5 KSH ARUANDE AVALIKUSTAMISE KUULUTUS	55
9.6 KSH ARUANDE AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL JA OSALEJATE NIMEKIRI	56

KOKKUVÕTE

Käesoleva keskkonnamõjude strateegilise hindamise objektiks on Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (planeeringu projektis ja käesolevas dokumendis edaspidi nimetatud “Lokuta ettevõtlusala”) detailplaneering.

Detailplaneeringu arendajaks on Türi Linnavalitsus ning planeeringu koostajaks OÜ Aarens Projekt. Detailplaneeringu eesmärgiks on Türi vallas, Türi linna piiril asuva ettevõtlusala laiendamine Lokuta küla suunas. Planeeringuga kavandatakse ligikaudu 27 ha suuruse maa-ala väikesteks ja keskmisteks tootmis-, teenindus- ja äriettevõtete kruntideks jaotamist.

Keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringuga ettenähtud tegevuste rakendamisega potentsiaalselt kaasnevate keskkonnamõjude prognoosimine ja hindamine:

1. hinnata planeeringuga kaasnevaid olulisi keskkonnamõjusid;
2. hinnata planeeringut mõjutavaid olulisi keskkonnamõjusid, nn. välismõjud.

KSH läbiviimise täpsustavateks eesmärkideks on muuhulgas:

- planeeritava ala keskkonnatingimuste kirjeldamine;
- alternatiivsete planeeringulahenduste kirjeldamine ja võrdlemine;
- planeeringuala keskkonnakaitselist tingimuste kindlaks määramine, sh:
 - prognoositava mürataseme kindlaks määramine, millest alates tuleb rakendada leevendavaid meetmeid;
 - sadevee- ja kanalisatsiooni rajamise ning sade- ja reovee käitlemistingimuste kindlaks määramine ning alternatiivide väljatootmine;
 - saasteainete välisõhku suunamise tingimuste kindlaks määramine, sh. soojusenergia tootmise tingimused;
- planeeringu üldise mõju analüüsimine kontaktaladele;
- võimalike leevendavate meetmete rakendamise tingimuste määramine;
- keskkonnaseire üldtingimuste kindlaks määramine.

Käesoleva KSH programmis sõnastati järgmised planeeringulahenduse alternatiivid:

- ✓ Null alternatiiv: planeeritavat tegevust ei viida ellu.
- ✓ Alternatiiv 1: planeeritavale alale leitakse teine kasutusotstarve (n. elamumaa).
Arvestades võimalike elamukruntide suuruseks 1200 m² ning 1 ha kohta koos teenindusmaaga 6 krunti, oleks võimalik detailplaneeringualale planeerida ca 150-160 elamukrunti.
- ✓ Alternatiiv 2: planeeritavatele kruntidele kavandatakse nii tootmis-, äri- kui ka teenindustegevust.
- ✓ Alternatiiv 3: planeeritavatele kruntidele sätestatakse kindlad kasutusotstarbed, koos käesolevas KSH väljatoodud tingimuste ja leevendavate meetmete rakendamisega.

Kuna alternatiivide täiendaval analüüsil selgus ei ole teadmata tulevaste ettevõtlusala kasutajate soove teadmata võimalik ning põhjendatud kindla kasutusotstarbe kindlaks määramine ning seega viiakse erinevalt programmis toodule KSH aruandes alternatiivid 2 ja 3 kokku ning sõnastatakse järgmiselt: ALTERNATIIV 2 – PLANEERITAVATELE KRUNTIDELE NÄHAKSE ETTE NII

TOOTMIS-, ÄRI- KUI TEENINDUSFUNKTSIOONI, KOOS KÄESOLEVAS KSH-S SÄTESTATUD TINGIMUSTE JA LEEVENDAVATE MEETMETEGA. Alternatiivist 3 loobutakse.

KSH olulisemad järeldused:

- Käesoleva detailplaneeringulahenduse väljatöötamiseks on Türi linna piirkonna veeettevõtjana OÜ Türi Vesi väljastanud tehnilised tingimused, mille kohaselt planeeritaval alal tekkiva reovee juhtimine peaks toimuma tulevikus Türi linna ühiskanalisatsioonisüsteemi. Seetõttu loobuti käesolevas KSH-s alternatiivsete lahenduste analüüsimisest ning tehakse ettepanek laiendada loonisel 5.1.2-1 toodud reoveekogumisala ka käesolevale planeeringualale.
- **MÕJU PINNA- JA PÕHJAVEELE, SH REOVEEKÄITLUS –**
 - Alternatiiv 1 – puhul on võimalik täpsemini hinnata eeldatava põhjavee tarbimise ja tekkiva reovee kogust ja koostist. Sadevete tsentraalse kogumise ja puhastamise vajadus puudub, kuna sadevesi ei puutu eeldatavalt kokku saasteainetega ning elamukruntidel on piisavalt võimalusi (piisavalt haljastatud pinda) sadevete pinnasesse immutamiseks. Kokkuvõttes on mõju veele olemas, kuid see on prognoositav, kontrollitav ning ei ületa olemasolevate ÜVK süsteemide taluvuspiire.
 - Alternatiiv 2 – detailplaneeringuetapis, teadmata tulevasse ettevõtete majandustegevust ning töötajate arvu, ei ole võimalik täpselt prognoosida võimalikku põhjavee tarbimist ning tekkiva reovee kogust ja koostist. Eeldades, et planeeritavale 35 krundile rajatavate ettevõtete keskmine tööliste arv oleks 8, oleks ettevõtlusala prognoositav põhjavee tarbimine ca 22,4 m³/ööp. Võrreldes Alternatiiv 1-ga jääks ca 54,4 m³/ööp võimalikku tehnoloogilise vee varu. Alternatiiv 2 rakendamisel oleks sadevete kogumise vajadus suurem, kuna alasid, kus sadevesi maasse ei imbu (näiteks asfaltplatsid) on oluliselt rohkem. Planeeringuga on kindlaks määratud täisehituse protsent 30% ning haljasalade maht 10%, ning seega võib järeldada, et platside maht võib ulatuda kuni 60%-ni kogu planeeringualast. Samuti on tõenäosus, et sadevesi võib saasteainete kokku puutuda, ka oluliselt suurem kui Alternatiiv 1 puhul.
- **MÕJU VÄLISÕHUKVALITEEDILE –**
 - Kuna planeeringuga ei määrata kindlaks võimalike ettevõtete majandustegevust, selle mahtu ning kasutatavaid tehnoloogiaid, on raske prognoosida planeeringu rakendamise tegelikku mõju piirkonna välisõhukvaliteedile;
 - Mõju välisõhukvaliteedile oleneb: *kütuse liigist (vältida tuleks kivisöe ja põlevkivi kasutamist ning eelistada alternatiivenergiat), välisõhu temperatuurist, saasteainete liikumise kiirusest, suitsugaaside temperatuurist, saasteallika kõrgusest (tulenevalt planeeringu kontaktaladest, on tundlikumad saasteallikate kõrgused 17-21 m, mil saasteainete maapinnalähedane maksimaalne kontsentratsioon võib tekkida elamualadel), transpordi koormusest ning transpordi liigist;*
 - Alternatiiv 1 – arvestades, et elamuala rajamisel on võimalik planeerida kuni 160 elamukrunti, mis jääksid tõenäoliselt lokaalküttele;
 - Alternatiiv 2 – soojusenergia tootmiseks kasutatavast põletusseadmetest saasteainete välisõhku suunamine oleks väljatöötatud planeeringulahenduse puhul keelatud.
 - Võimalikeks paikseteks saasteallikateks jäävad seega näiteks ventilatsioonisüsteemid. Arvestades, et planeeringulahendusega on lubatud maksimaalseks hoonekõrguseks 14 m ning samakõrge ventilatsioonikorstna puhul tekib maksimaalne mõju, külmade heitmete puhul, prognoositavalt 75 – 80 m kaugusel (vt. Graafik 6.1.3-1). Seetõttu ei tohiks alternatiivi nr 2 rakendamisel planeerida tootmistegevusi, mille puhul võib tekkida saaste- või/ja lõhnaaineid sisaldavat saasteainete heidet, planeeringuala põhjaossa Aiamaa tänava elamukruntide vastu ning Kuresoo peakraavi poolsele alale. Kuna detailplaneeringu

- tingimustega on määratud võimalik ettevõtlusala kaugküttepiirkonda, ei tohiks soojusenergia tootmisest läbi kütuste põletamise tekkivaid saasteaineid välisõhku sattuda.
- Kuigi planeeringuga sätestatakse kohustus liituda Türi linna kaugküttevõrgustikuga, oleneb selle võimalikkus soojustrasside ehitajast. Kuna ühe võimalusena nähakse ette planeeringu etapiviisiline rakendamine, tuleks võimaldada ajutiselt kasutada lokaalkütet. Lokaalkütte kasutamisel tuleks lubada ka fossiilsete kütuste põletamist, v.a. kivisüsi ja põlevkivi. Võimalusel tuleks vabastada kaugküttevõrgustikuga liitumisest alternatiivenergia (tuule, päikese, õhk- või maasoojusenergia) kasutajad.
 - MÕJU ELUSTIKULE JA ÖKOSÜSTEMIDELE –
 - Roheline võrgustik – ala ei jää ega piirne planeeringutes sätestatud maakondliku ja kohaliku tähtsusega roheline võrgustikuga. Natura 2000 alad planeeringuala mõjualas puuduvad.
 - Prognoositavalt on nii Alternatiiv 1 kui Alternatiiv 2 mõjud elustikule ja ökosüsteemidele ühesugused – ehituse käigus hävitatakse väljakujunenud looduslikud tingimused.
 - MÕJU INIMESTE HEAOLULE JA TERVISELE –
 - Tagamaks planeeringu kontaktaladel maksimaalse mürataseme vastavuse kehtestatud piirväärtustele on jagatud planeeringuala tsoonideks, kus on toodud maksimaalse mürataseme piir.

KSH aruandega väljapakutu leevendavad meetmed:

- Alternatiivi 2 rakendamisel tuleb tagada, et ühiskanalisatsiooni juhitava reovee koostis oleks maksimaalselt olmereoveele iseloomuliku koostisega. Kangema reovee tekkimisel tuleks rakendada ettevõttesisest eelpuhastust;
- Vältida tuleks saasteainete mitte kokkupuutunud sadevee (näiteks katuseveed) juhtimist rajatavasse sadeveekanalisatsiooni (et püüduid mitte ülekoormata) ning need hajutada ja immutada krundisisest pinnasesse. Samas tuleks vältida sadevete juhtimist naaberkinnistutele;
- Õlist sadevett aladelt, kus naftasaadusi käideldakse või hoitakse, ei tohiks ilma eelneva puhastuseta juhtida otse sademevee kanalisatsiooni, et vältida planeeritavate piirkondlike „ühiste” õli- ja liivapüüdurite ülekoormamist;
- Planeeritava sadeveekanalisatsiooni vastuvõtutingimused peaks sisaldama ka sinna juhitava sadevee kvaliteeditingimusi, millega tagatakse piirkondlike õli- ja liivapüüdurite puhastusefektiivsus ning antakse selged juhised lokaalsete krundisistest eelpuhastite projekteerimiseks.
- Peamiseks võimalike saasteallikate mõju leevendamiseks ja naabruses asuvate elamualade välisõhukvaliteedi halvenemise ennetamiseks tuleks vältida planeeringu äärealadele välisõhu saasteallikate planeerimist. Samuti tuleks järgida võimalike saasteallikate soovituslike maksimaalkõrgusi, et vältida saasteainete maksimaalse kontsentratsiooni tekkimist elamualade maapinnalähedases õhukihis. Ventilatsioonisüsteemide puhul, milledest võib välisõhku sattuda lõhnaaineid, tuleb kasutada filtersüsteeme õhu puhastamiseks.
- Planeeritava tegevuse rakendamisel tuleb tagada veekvaliteedi säilimine Kuresoo peakraavis. Linnustiku elupaigad on võimalik uuesti rajada, läbi kõrghaljastuse rajamise piirkonda.
- Vajadusel müratõkke planeerimisel tuleb silmas pidada, et tõkke kasutamine on otstarbekam müraallika või mõjutatava objekti lähedal, mitte näiteks nende võrdsel vahekaugusel. Müratõkkteks võib kasutada müravalle, tihedat kõrghaljastust, puidust tarasid jne. Kuna müraallikaks on tootmisteggevus, siis tuleks eelkõige müratõkestamisele tähelepanu pöörata tootmismaadele detailplaneeringu koostamise käigus. Samuti ei kaasne tootmismaale rajatud

müra- ja vibratsiooniga niivõrd esteetilisi tingimusi (müra- ja vibratsioon peaks olema piisavalt kõrge ja läbipaistmatu) ning kõikidel juhtudel ei sobi need elamukruntide piireteks.

ALTERNATIIVIDE VÕRDLEMINE:

Keskkonnamõjuaspekt	Alternatiiv 1	Alternatiiv 2
Vastavus teistele planeeringudokumentidele	Oluline negatiivne mõju, -3	Oluline positiivne mõju, 3
Mõju põhjaveele, sh pinnaveele	Nõrk negatiivne mõju, -1	Nõrk negatiivne mõju, -1
Mõju pinnasele	Nõrk negatiivne mõju, -1	Nõrk negatiivne mõju, -1
Mõju õhukvaliteedile	Mõõdukas negatiivne mõju, -2	Nõrk negatiivne mõju, -1
Mõju elustikele ja ökosüsteemidele	Nõrk negatiivne mõju, -1	Nõrk negatiivne mõju, -1
Maastikuilme ja maakasutuse muutused	Mõõdukas positiivne mõju, 2	Oluline positiivne mõju, 3
Mõju inimese tervisele ja heaolule	Mõõdukas negatiivne mõju, -2	Nõrk negatiivne mõju, -1
Sotsiaalmajanduslikud mõjud	Mõõdukas positiivne mõju, 2	Oluline positiivne mõju, 3

Hindamistulemuste kokkuvõte

Alternatiiv	Hinnang kokku
Alternatiiv 1	- 6
Alternatiiv 2	+ 4

KSH ettepanek: lähtuvalt eeltoodud hinnangust on planeeritava tegevuse Alternatiiv 2, ettevõtlusala rajamine, sobiv ning ei too efektiivsete leevendavate meetmete rakendamisel kaasa piirkonna keskkonnaseisundi olulist halvenemist. Seega tehakse käesoleva KSH-ga ettepanek Lokuta ettevõtlusala arendamisega jätkata ning täiendavate asukohaalternatiivide leidmine ei ole vajalik.

SISSEJUHATUS

Käesoleva keskkonnamõjude strateegilise hindamise objektiks on Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (planeeringu projektis ja käesolevas dokumendis edaspidi nimetatud “Lokuta ettevõtlusala”) detailplaneering.

1.1 PLANEERINGU MENETLUSOSALISED

Arendaja ja otsustaja:

Türi Vallavalitsus, detailplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja

Postiaadress: Kohtu 2, Türi linn, 72213 Türi vald, Järvamaa

Telefon: 38 48 200

Faks: 38 48 248

e-post: vallavalitsus@tyri.ee

Kontaktisik: Ene Mägi, planeeringuspetsialist

Türi vallavolikogu, kehtestab detailplaneeringu

Postiaadress: Kohtu 2, Türi linn, 72213 Türi vald, Järvamaa

Telefon: 38 57 497

e-post: volikogu@tyri.ee

Planeerija:

OÜ Aarens Projekt, koostab detailplaneeringu

Postiaadress: Pärnu tn 58, Paide linn, 72712 Järvamaa

Telefon/fax: 38 51 050

e-post: aarens@aarens.ee

Kontaktisik: Eiki Ilves, juhataja. Tel. 51 13 837, e-mail: eiki@aarens.ee

Ekspert:

OÜ RealEnviron, viib läbi keskkonnamõju strateegilist hindamist

Postiaadress: Kurekella 4, Tõrvandi, ülenurme vald, 61707 Tartumaa

Telefon: 52 14 263

e-post: info@realenviron.ee

Kontaktisik: Jargo Jürgens, juhataja (KMH litsents: KMH0114)

1.2 DETAILPLANEERINGU JA KSH PROTSESSI ALGATAMINE

Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (planeeringu projektis ja käesolevas dokumendis edaspidi nimetatud “Lokuta ettevõtlusala”) detailplaneering ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati Türi Vallavolikogu 26. juuli 2006.a otsusega nr 123. Planeeringuala laiendati Eki kinnisasja (kü 83601:002:0860) võrra Türi Vallavolikogu 30. mai 2007 otsusega nr 57.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse nõuetele küsis OÜ RealEnviron planeeringust huvitatud isikute käest seisukohta KSH programmi sisu osas. Planeeringust huvitatud isikute määramise aluseks võeti Türi Vallavolikogu poolt määratud isikud, kelledega tuleb kooskõlastada KSH objektiks olev detailplaneering: Järvamaa Keskkonnateenistus, Lääne-Eesti Päästkeskuse Järvamaa osakond, Põhja Regionaalne

Maanteeamet, Maaamet, OÜ Türi Vesi (vee-ettevõtja Türi linnas, OÜ Terme (piirkonna kaugkütteteenuse osutaja), Tallinna Tervisekaitsetalituse Järvamaa osakond.

Oma seisukoha esitasid:

- ✓ Maa-amet (kiri 16.04.2007 nr 6.2-3/1745)
- ✓ Türi Vallavalitsus (kiri 08.04.2007 nr 9-4.5/1494)
- ✓ Tallinna Tervisekaitsetalitus Järvamaa osakond (13.04.2007.anr.130/6-5-2)
- ✓ Põhja Regionaalne Maanteeamet (kiri 16.04.2007 nr 7-4/551)
- ✓ Järvamaa Keskkonnateenistus (kiri 16.04.2007 nr 34-12-1/17986)

KSH programmile esitatud seisukohad ja programmi avalikul arutelul anud vastused:

- **Maa-amet** – vastuväited ja ettepanekud puuduvad. Palutakse hoida Maa-ametit kursis planeeringu ja KSH käiguga.

Vastus – arvestatakse KSH koostamisel.

- **Türi Vallavalitsuse seisukoht** – muuta planeeringus tööstusala ettevõtlusalaks. Käsitleda KSH-s ka Eki kinnisasja, mis haaratakse ka planeeringualasse. Samuti muuta KSH ajakava, et oleks piisav ajavaru kõigi menetlustoimingute tarvis.

Vastus – muudatused KSH programmi sisse viidud.

- **Tallinna Tervisekaitsetalituse Järvamaa osakonna seisukoht** – näha ette müraproгноosi koostamise kohustus detailplaneeringutes. Kuna ei ole teada tuleviku läbiviidav majandustegevus, ei ole võimalik ka keskkonnamõju hinnata. Lisada ühe keskkonnamõjuna, mida analüüsida ka mõju inimese heaolule ja tervisele ning planeeringuüldist mõju kontaktaladel.

Vastus: käsitletakse KSH aruandes. Tõesti ei määrata planeeringuga kindlaks läbiviidavaid majandustegevusi, mis on lubatud ja mis ei ole. Seetõttu on raske prognoosida just planeeringust tulenevaid mõjusid, vaid tuleb lähtepunktiks võtta kontaktalad ja neile kehtestatud nn. kvaliteeditingimused, näiteks elamualadel. Neid tingimusi arvestades, saab tagurpidi prognoosides, seada planeeritavatele aladele tingimused maksimaalseteks keskkonnamõjudeks, näiteks mürataseme, välisõhku suunatavate saasteainete kohta.

- **Põhja Regionaalse Ameti seisukoht** – ei võta seoses rajatava tööstuskülaga tulevikus endale kohustusi heitgaasi ja müra mõjude vähendamiseks vajalike täiendavate meetmete osas.

Vastus – arvestatakse KSH aruande koostamisel.

- **Järvamaa keskkonnateenistuse seisukoht** – kuna hetkel puudub Türil keskkonnanõuetele vastav reoveepuhasti, tuleb keskkonnamõju strateegilisel hindamisel väga põhjalikult käsitleda reovee kogumise, ärajuhtimise ja puhastamise võimalikke variante ja lahendusi koos hinnangu andmisega Lokuta tööstusküla alalt. Leheküljel 4 punktis 5 „Planeeringu keskkonnamõjud” on toodud, et kavandava tegevuse keskkonnamõju ulatus on erinevate keskkonnanäelementide (nt välisõhk, pinnavesi, põhjavesi, müra jne) puhul väga erinev ja võib sõltuda eelkõige tulevikus läbi viidavatest majandustegevustest. Juhime tähelepanu asjaolule, et sõltuvalt majandustegevustest võib ka jätmete teke keskkonda mõjutada. Seda teemat peaks lähemalt käsitleda.

Vastus: käsitletakse KSH aruandes.

Valminud KSH programmist teavitati avalikkust läbi Järva Teataja ja Ametlike Teadaannete kuulutuse:

Kasutajatugi

Ametlikud Teadaanded

26.09.2007 Keskkonnamõju hindamise teated

OÜ Aarens Projekt teatab, et on valminud Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (planeeringu projektis ja KSH programmis edaspidi nimetatud „Lokuta ettevõtlusala”) ning eraomandis oleva Eki kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.

Detailplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud Türi Vallavolikogu 26. juuli 2006. a otsusega nr 123. Planeeringuala laiendati Eki kinnisasja (kü 83601:002:0860) võrra Türi Vallavolikogu 30. mai 2007 otsusega nr 57.

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu eesmärgiks on Türi vallas, Türi linna piiril asuva tööstusala laiendamine Lokuta küla suunas. Planeeringuga kavandatakse ligikaudu 25 ha suuruse maa-ala väikesteks ja keskmisteks tootmis-, teenindus- ja ariettevõtete kruntideks jaotamist.

Detailplaneeringuga kavandatav tegevus võib-olla keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhitmissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 ning § 6 lõigete 2-4 tähenduses olulise keskkonnamõjuga.

Detailplaneeringu algatajaks ja kehtestajaks on Türi Vallavolikogu ning detailplaneeringu koostamist korraldab Türi Vallavalitsus (Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald). Detailplaneeringu koostaja on OÜ Aarens Projekt (Pärnu 58, Paide linn. Kontaktisik Eiki Ilves, tel 511 3837, e-post: eiki@aaarens.ee). Keskkonnamõju strateegilist hindamist teostab OÜ RealEnviron (Betooni 9, Tartu. Kontaktisik Jargo Jürgens, tel 521 4263, e-post: real.environ@mail.ee).

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja detailplaneeringu algatamise otsusega on võimalik tutvuda Türi Raamatukogus 1.-15. oktoober 2007. a. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja detailplaneeringu algatamise otsust saab elektrooniliselt alla laadida Türi Vallavalitsuse kodulehelt <http://www.tyri.ee> ja OÜ Aarens Projekt kodulehelt <http://www.aarens.ee>. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta saab esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kirjalikult Türi Vallavalitsusele aadressil Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond või e-posti teel: vallavalitsus@tyri.ee 15. oktoobrini 2007. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu toimub 17. oktoobril 2007 kell 15.00 Türi Vallavalitsuse hoone II korruse saalis asukohaga Türi linn, Kohtu tänav 2.

www.ametlikudteadaanded.ee

KSH programmi eelnõuga oli võimalik tutvuda Türi Raamatukogu ruumides ning allalaadida järgmistel internetaadressidel: www.tyri.ee ning www.aarens.ee ajavahemikul 01 – 15. oktoober 2007.a. Avalikustamise perioodil laekus ühe isiku, Marge Sargma ettepanekud ja arvamused.

KSH programmi avalik arutelu toimus 17.10.2007.a. Türi vallas kella 15.00. Avalikust arutelust võttis osa 22 inimest. Avaliku arutelu käigus tutvustati programmi eelnõud, üldplaneeringu eskiislahendusi ning arutati programmi sisule esitatud seisukohti. Samuti anti vastused Marge Sargma esitatud ettepanekutele ja arvamustele.

- **Marge Sargma ettepanekud:**

- 1) *Keskkonnamõjude hindamine olukorras, kus ei ole teada, milliseid tegevusi/tootmist täpsemalt hakatakse ettevõtlusalal rakendada, ei võimalda adekvaatselt hinnata keskkonnamõju: sõltuvalt sellest, kas tegemist on plastitööstuse, saekaatriga, loomsete jäätmete töötlemise tehasega või vaibakudumistöökojaga, on mõju keskkonnale erinev. Võimalikud tegevusvaldkonnad peaksid olema eelnevalt määratletud. Vastus:* majandustegevusi ei ole mõistlik eelnevalt konkreetseid majandustegevusi kindlaks määrata, vaid seada mistahes tegevusele ette piirangud.
- 2) *Kuna planeeritav ettevõtlusala piirneb vahetult elamualaga, tuleb detailplaneeringu tingimuste kehtestamisel kindlasti arvestada, et tootmisettevõtete ja lisanduv transpordikoormuse läbi tekkiu võimalik müra, tolm, heitgaasid ja radiatsioon ei ületaks piirnorme, mis on ettenähtud elu- ja puhkealadel. Vastus:* tingimuste seadmisel arvestatakse kindlasti elamualadele kehtestatud piirnorme, millede ületamist ei tohiks tulevane ettevõtlusala kaasa tuua.
- 3) *Juhin tähelepanu, et kavandatava ettevõtlusala vahetus läheduses endises Lokuta mõisas asub tegutsev lasteaed. KMH koostamisega seotud dokumentides on KMH koostaja tähelepanu juhitud küll Lokuta mõisa looduskaitsealusele pargile, kuid seal tegutsevat lasteaeda ei ole mainitud. Soovitan planeeringu protsessist informeerida ka lasteaia hoolekogu. Vastus:* lasteaed lisatakse ühe

mõjutatava objektina KSH programmi ning KSH aruande avalikust arutelust teavitatakse ka lasteaeda.

- 4) *Detailplaneeringu eskiis ettenähtud rohevöönd koos kõrghaljastusega ettevõtlusalale viiva tee ja aiandusühistu „Koondis” (Aiamaa tänav) kruntide vahel on väga positiivne lahendus, soovin selle jäämist planeeringusse. Kõrghaljastuse puhul palun arvestada, et see ei mõjutaks omakorda negatiivselt aiandustegevust piirnevatel kinnistutel (näiteks kuuskede kasutamisel kõrghaljastusena tekib kaasneva nähtusena sammu levik ning kuuskede tihe võra varjab aiandustegevuseks vajaliku päikese; seetõttu soovitatakse kuusekultuuri asemel valida mõni teine liik).* **Vastus:** arvestatakse KSH aruande koostamisel, kuid näiteks müra leevendamiseks peaks just kasutama tihedat hekki, mis omakorda võib kaasa tuua ka päikese varjamise.

Järvamaa Keskkonnateenistus kiitis KSH programmi heaks 04.03.2008.a. (korraldus nr 34-11-4/11756)).

KSH aruande avalik väljapanek toimus 06 – 30.06.2008.a. ning avalik arutelu 01.07.2008.a. kell 16.00 Türi vallas Türi vallamajas.

Kasutajatugi

**Ametlikud
Teadaanded**

06.06.2008 **Keskkonnamõju hindamise teated**

OÜ Aarens Projekt teatab, et on valminud Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (detailplaneeringus ja KSH aruandes edaspidi nimetatud „Lokuta ettevõtlusala”) ning eraomandis oleva Eki kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne. Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu eesmärgiks on Türi vallas Türi linna piiril asuva tööstusala laiendamine Lokuta küla suunas. Planeeringuga kavandatakse ligikaudu 27 ha suuruse maa-ala väikesteks ja keskmisteks tootmis-, teenindus- ja äriettevõtete kruntideks jaotamist. Detailplaneeringu algatajaks ja kehtestajaks on Türi Vallavalikogu ning detailplaneeringu koostamist korraldab Türi Vallavalitsus (Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald) koostöös OÜ Aarens Projekt (Pärnu tn 58, Paide linn. Kontaktisik Eiki Ilves, tel 511 3837, e-post: eiki@aaarens.ee) konsultantidega. Keskkonnamõju strateegilist hindamist teostab OÜ RealEnviron (Kurekella 4, Tõrvandi, Ülenurme vald. Kontaktisik Jargo Jürgens, tel 521 4263, e-post: real.environ@mail.ee). KSH aruande eelnõuga on võimalik tutvuda Türi Raamatukogu ruumides ajavahemikul 07. juuni - 30. juuni 2008. KSH aruande eelnõud saab elektrooniliselt alla laadida Türi Vallavalitsuse kodulehelt <http://www.tyri.ee> ja OÜ Aarens Projekt kodulehelt <http://www.aarens.ee>. KSH aruandele saab esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kirjalikult Türi Vallavalitsuse aadressil Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond või e-posti teel: vallavalitsus@tyri.ee kuni 30. juunini 2008. a. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimub Türi Vallavalitsuse saalis 01. juulil 2008. a kell 16.00.

www.ametlikudteadaanded.ee

Aruandega olu võimalik avalikustamise perioodil tutvuda Türi Raamatukogus ning Türi Vallavalitsuse koduleheküljel www.tyri.ee ning OÜ Aarens Projekt koduleheküljel www.aarens.ee. Avalikustamise perioodil KSH aruande kohta kirjalike märkusi, küsimusi ega ettepanekuid ei esitatud. Avalikust arutelust võttis osa 4 inimest ning arutelu käigus uusi täiendavaid aspekte planeeringu ning KSH aruande osas ei tõstatatud. Peamiselt arutati, peale planeeringu ja KSH aruande tutvustamise, planeeringu rakendamise majanduslikke külgi ning maapinna suurest kõrgustevahest tulenevaid ehituslikke nüansse.

2 KSH OBJEKTI KIRJELDUS

2.1 Asukoht

Planeeringuala asub Järvemaal Türi vallas Türi linna lääne piiril. Planeeringualast põhjapoolle jääb Aiamaa tänava endise aiandusühistu „Koondis” krundid, mida on viimasel ajal hakatud kasutama elamualana ning kaugemale kirde poole jääb Lokuta mõisa park ja Lokuta lasteaed. Loodesuunda jääb Lokuta elumupiirkond ning Kuresoo peakraav, mis suubub Lokuta jõkke. Ida suunas jääb Tehnika tänava ettevõtluspiirkond, mille laiendusena Lokuta ettevõtlusala planeeritaksegi. Alast lõuna poole jääb Tallinn-Rapla-Türi maantee ning Kaare tänava kortermajad. Maantee ja Kaare tänava hoonestamata ala on planeeritud Türi valla üldplaneeringu eskiislahenduse järgi elamumaaks.

Joonis 2.1-1. Planeeritava ettevõtlusala asukoht

Detailplaneeringuala täpsem iseloomustus on toodud iga keskkonnaelemendi mõjuhinnangu peatüki esimeses osas (vt. peatükk 6.1 alapeatükke).

3 PLANEERITAVA TEGEVUSE EESMÄRK

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu eesmärgiks on Türi vallas, Türi linna piiril asuva ettevõtlusala laiendamine Lokuta küla suunas. Planeeringuga kavandatakse ligikaudu 27 ha suuruse maa-ala väikesteks ja keskmisteks tootmis-, teenindus- ja äriettevõtete kruntideks jaotamist.

Planeeringu käigus määratakse kindlaks:

1. kruntide suurused ja piirid;
2. kruntide ehitusõigus (sh maa kasutamise otstarve, ehitusala, hoonete arv ja kõrgus);
3. ehitiste olulisemad arhitektuurinõuded;

4. haljastuse põhimõtted, sh planeeringuala elamupiirkondadega külgnevatele piiridele tihedama kõrghaljastuse tsooni rajamine, moodustatavatel kruntidel haljasalade rajamine vähemalt 10% ulatuses krundi pindalast, moodustatavate kruntide juurdepääsuteede äärde haljasribad;
5. tänavate maa-alad ja liikluskorralduse põhimõtted;
6. tehnovõrkude ja rajatiste asukohad;
7. servituutide vajadus;
8. keskkonnatingimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks ja ehitiste määramine, mille ehitusprojekti koostamisel on vaja läbi viia keskkonnamõju hindamine, arvestusega, et alale on lubatud vaid olulise keskkonnamõjuta ettevõtete rajamine, mille tegevuse tulemusel ei teki piirkonna elanikke oluliselt häirivat müra, õhusaastet ega tavapärasest olmereoveest saastatumat reovett.
9. kujad;
10. muud seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate kinnisomandi kitsenduste ulatus planeeritaval ajal.

3.1 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALUS JA EESMÄRK

Vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele on KSH üldiseks eesmärgiks:

- 1) arvestada keskkonnakaalutlusi strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel ja kehtestamisel;
- 2) tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse;
- 3) edendada säästvat arengut.

KSH aruande sisuline eesmärk

Keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringuga ettenähtud tegevuste rakendamisega potentsiaalselt kaasnevate keskkonnamõjude prognoosimine ja hindamine:

3. hinnata planeeringuga kaasnevaid olulisi keskkonnamõjusid;
4. hinnata planeeringut mõjutavaid olulisi keskkonnamõjusid, nn. välismõjud.

KSH läbiviimise täpsustavateks eesmärkideks on muuhulgas:

- planeeritava ala keskkonnatingimuste kirjeldamine;
- alternatiivsete planeeringulahenduste kirjeldamine ja võrdlemine;
- planeeringuala keskkonnakaitsete tingimuste kindlaks määramine, sh:
 - prognoositava mürataseme kindlaks määramine, millest alates tuleb rakendada leevendavaid meetmeid;
 - sadevee- ja kanalisatsiooni rajamise ning sade- ja reovee käitlemistingimuste kindlaks määramine ning alternatiivide väljatootmine;
 - saasteainete välisõhku suunamise tingimuste kindlaks määramine, sh. soojusenergia tootmise tingimused;
- planeeringu üldise mõju analüüsimine kontaktaladele;
- võimalike leevendavate meetmete rakendamise tingimuste määramine;
- keskkonnaseire üldtingimuste kindlaks määramine.

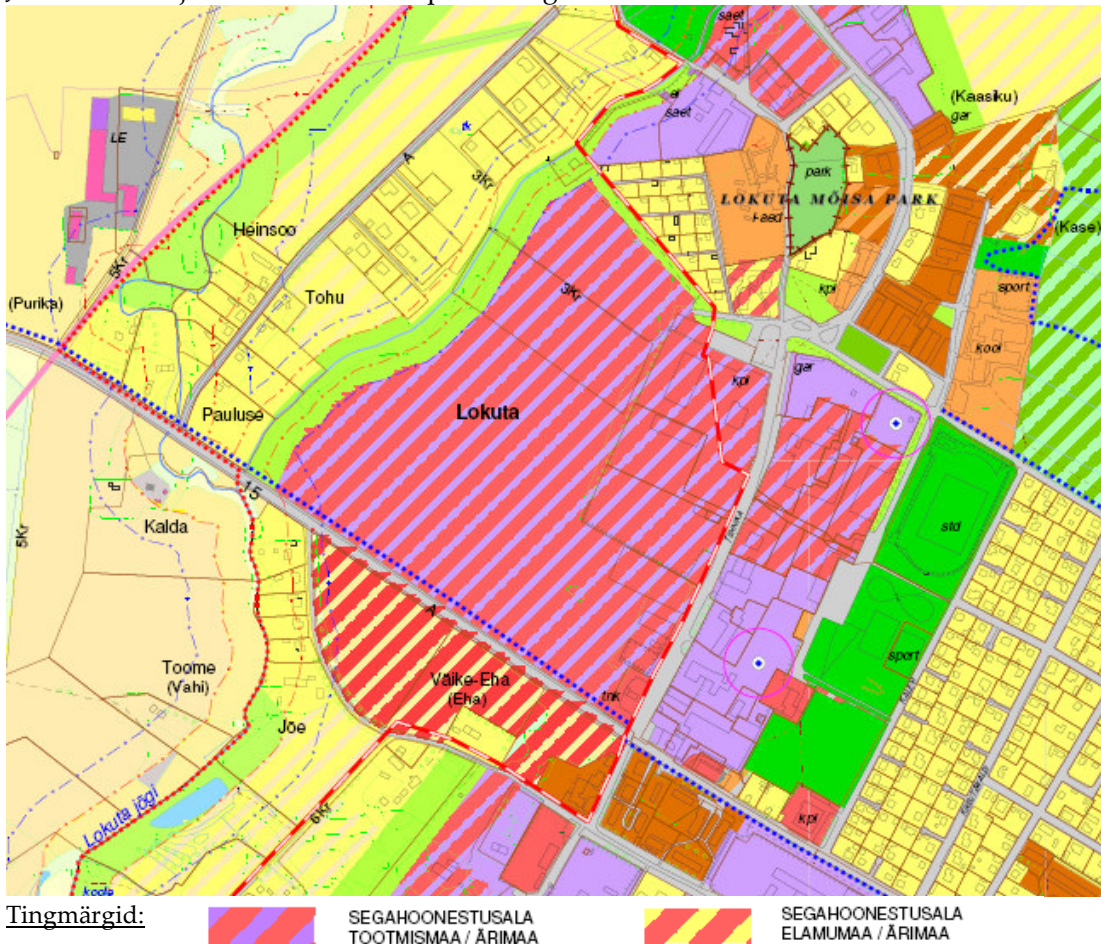
Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatuseks on eelpool nimetatud planeeringu ala ning planeeringu rakendamisega kaasneva prognoositava mõjuala kaugus, vaadeldes iga keskkonnamõju eraldi ning koosmõjuna.

4 PLANEERITAVA TEGEVUSE VASTAVUS TEISTE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDELE

Türi valla üldplaneeringu eskiis

Kuna käesoleval hetkel koostatakse Türi valla uut üldplaneeringut hinnatakse käesolevas punktis eelkõige planeeritava tegevuse ja selle alternatiivide vastavust planeeringu avalikustatud materjalidele.

Joonis 4-1. Väljavõte Türi valla üldplaneeringu eskiisist.

Türi valla arengukava

Vastavalt arengukavale on, arvestades Türi valla territooriumi suurust võimalik kõrvuti arendada nii ettevõtlust kui pöörata tähelepanu elukeskkonna parandamisele, eelistades loodussäästlike, madala müra- ja keskkonnasaastega ettevõtluse vorme.

Türi valla SWOT analüüs:

TUGEVAID KÜLJED • Soodne asukoht (Kesk-Eestis, raudtee ja oluliste maanteed ristumiskoht) • Väljakujunenud sotsiaalne infrastruktuur (haridus, kultuur, sport jt) • Tervistav ja turvaline elukeskkond (loodus, miljöo jm) • Aktiivne külaliikumine, ühistegevus ja kultuuritraditsioonid • Infrastruktuuri optimaalse põhivõrgustiku olemasolu • Stabiilselt arenev väikeettevõtlus	NÕRGAD KÜLJED • Madal ettevõtlusaktiivsus, ettevõtete ja töökohtade vähesus • Kvalifitseeritud tööjõu puudus • Noortega seotud probleemid, noorsootöö vähene areng • Rahalist ressurside nappus piirkonna arenguks • Sotsiaalsed probleemid (elanikkonna madal elatustase, vananev elanikkond, rahvastiku väljaränne, passiivsus jm) • Infrastruktuuri vananemine ja ebapiisav kvaliteet • Piirkonna vähene atraktiivsus, omapära (imago) nõrkus
VÕIMALUSED • Euroopa Struktuurifondid ja EL maaelupoliitika – struktuuriabi, regionaalpoliitika, maaelu toetusmeetmed, inimeste vaba liikumine • Eesti regionaalarengu tugistruktuuride areng (EAS, JAK jt) • Transpordi ja mobiilsuse areng • Turismi, sh loodus- ja maaturismi areng • Majanduse kiire areng, ettevõtluse laienemine • Haridusasutuste arengu soodustamine ja nende potentsiaali parem ärakasutamine	OHUD • Töövõimelise elanikkonna väljaränne • Eesti territoriaalhaldusreform – Eesti jagunemine 4-ks regiooniks • Negatiivne loomulik iive • Ümbritsevate regionaalsete keskuste – Tallinn, Tartu, Pärnu – ebaproportsionaalne tugevnemine • Maakondliku haldustaseme jätkuv nõrkus, riigiametite lahkumine maakonnast • Kuritegevuse ja narkomaania kasv

Türi valla keskne asend Eestis ning asetsemine regionaalsete keskuste tööhõiveareaalide piirialal on põhjustanud negatiivseid protsesse. Tehnoloogia arengust tingitud tööhõive vähenemine põllumajanduspiirkonna suurmajandites, investeeringute, ettevõtluse ja uute töökohtade koondumine regionaalsetesse keskustesse on põhjustanud töövõimelise elanikkonna väljarände kiiremini arenevatesse keskustesse.

Valla edasises arengus on üheks võtmeküsimuseks ka ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse tõstmine investeeringute sissevooluks ja uute töökohtade loomise soodustamiseks. Seda silmas pidades on algatatud planeering Lokuta piirkonda ettevõtlusala arendamise võimaluste laiendamiseks.

5 PLANEERITAVA TEGEVUSE ALTERNATIIVID

Planeeritava tegevusele on kahte liiki alternatiive: 1) sisulised alternatiivid detailplaneeringu lahendusele; 2) asukohaalternatiivid.

Konkreetsed detailplaneeringulahenduse alternatiivid tulenevad vajadusest leida Türi linna lääneservas olevale selge kasutuseta maa-alale mistahes sobilik kasutusotstarve, mis ei kahjustaks ega halvendaks väljakujunenud asustust ja maakasutustingimusi.

5.1 Detailplaneeringu alternatiivid e. maakasutuse alternatiivid

Käesoleva KSH programmis sõnastati järgmised planeeringulahenduse alternatiivid:

- ✓ Null alternatiiv: planeerivat tegevust ei viida ellu.

- ✓ Alternatiiv 1: planeeritavale alale leitakse teine kasutusotstarve (n. elamumaa).
Arvestades võimalike elamukruntide suuruseks 1200 m² ning 1 ha kohta koos teenindusmaaga 6 krunti, oleks võimalik detailplaneeringualale planeerida ca 150-160 elamukrunti.
- ✓ Alternatiiv 2: planeeritavatele kruntidele kavandatakse nii tootmis-, äri- kui ka teenindustegevust.
- ✓ Alternatiiv 3: planeeritavatele kruntidele sätestatakse kindlad kasutusotstarbed, koos käesolevas KSH väljatoodud tingimuste ja leevendavate meetmete rakendamisega.

Kuna alternatiivide täiendaval analüüsil selgus ei ole teadmata tulevaste ettevõtlusala kasutajate soove teadmata võimalik ning põhjendatud kindla kasutusotstarbe kindlaks määramine ning seega viiakse erinevalt programmis toodule KSH aruandes alternatiivid 2 ja 3 kokku ning sõnastatakse järgmiselt: ALTERNATIIV 2 – PLANEERITAVATELE KRUNTIDELE NÄHAKSE ETTE NII TOOTMIS-, ÄRI- KUI TEENINDUSFUNKTSIOONI, KOOS KÄESOLEVAS KSH-S SÄTESTATUD TINGIMUSTE JA LEEVENDAVATE MEETMETEGA. Alternatiivist 3 loobutakse.

5.2 Asukohaalternatiivid:

- ✓ Mitte ettevõtlust arendada
- ✓ Leida teine piirkond ettevõtlusalale
- ✓ Hajutada tootmistegevus laiali üle Türi linna

Planeeritava tegevuse asukohaalternatiivide hindamine ja analüüsimine on vajalik juhul kui kaakasutuse alternatiivide hindamise ja võrdlemise tulemusel ei osutu Lokuta ettevõtlusala rajamine parimaks lahenduseks. Sellisel juhul tuleks leida ettevõtlusala rajamiseks teine asukoht ning Lokuta alale planeerida parem maakasutusotstarve. Arvestades, et käesoleva planeeringu puhul on arendajaks Türi Vallavalitsus, oleks vajadusel mõistlik käesolevast detailplaneeringust loobuda ning uusi ettevõtlusala asukohtade leidmist või ettevõtluse arendamise alternatiive analüüsida koostatava Türi valla üldplaneeringu tasandil.

NB! Uute asukohaalternatiivide leidmise vajaduse lõpphinnang antakse pärast detailplaneeringu maakasutusalternatiivide analüüsi ja võrdlust (vt. peatükk 7).

6 KAVANDATAVAT TEGEVUST MÕJUTAV JA KAASNEV KESKKONNAMÕJU

KSH protsessis kasutati erinevate meetodite kombinatsiooni ja erinevaid lähenemisviise, sõltuvalt sellest, millise hindamisstaadiumiga oli tegemist. Näited mõlemasse kategooriasse kuuluvate hindamismeetodite kohta on toodud alljärgnevalt:

- ✓ **ekspertarvamus** – vahend, millega määratleti ja hinnati otseseid, kaudseid ja kumulatiivseid keskkonnamõjusid; korraldati ekspertide arutelusid ja vahetati informatsiooni kavandatava tegevusega kaasnevate mõjude erinevate aspektide kohta;
- ✓ **ruumiline analüüs** – kasutati erinevat kaardimaterjali, mis võimaldas määratleda ja hinnata võimalike eri liiki mõjude koosmõju ilmnenemist ja välja tuua piirkonnad, kus mõjud võivad olla kõige olulisemad;
- ✓ **võrgustiku ja süsteemi analüüs** – erinevate keskkonnaelementide vahel on seosed ja vastastikused koosmõjud ning kui ühte elementi eriliselt mõjutatakse, siis see toob endaga kaasa temaga seotud teiste keskkonnaelementide mõjutamise;

- ✓ **taluvusvõime analüüs** – põhineb teadmisel, et keskkonnas esinevad künnised (taluvuspiirid); kavandatavat tegevust saab hinnata keskkonna taluvusvõime või kindlaksmääratud piirväärtuste suhtes, ka koosmõjus teiste tegevustega.

KSH eesmärgid iga keskkonnaelemendi kaitse seiskohalt on:

Vesi ja pinnas

- ✓ Hoida veekasutust sellisel tasemel, et ei toimuks ületarbimist
- ✓ Hoida veeheidet sellisel tasemel, et ei toimuks veekogude veekvaliteedi halvenemist
- ✓ Vältida pinnase ning pinna- ja põhjavee saastamist

Õhukvaliteet ja müra

- ✓ Vältida õhu saastumist määral, mis võiks kahjustada alaga piirnevatel elamualadel elutingimusi

Elustik ja ökosüsteemid

- Hoida ära negatiivsed mõjud kaitsealadele

Maastik ja kultuuripärand

- ✓ Säilitada kultuurimälestisi ja teisi kultuuriliselt olulisi paiku
- ✓ Säilitada kohalike maastike mitmekesisus ja omapära
- ✓ Luua uusi hooneid ja rajatise selliselt, et need sobiksid antud keskkonda

Elanikkonna heaolu ja tervis

- ✓ Tagada elanikkonnale võimalused looduses viibida ja liikuda
- ✓ Tõsta elanikkonna turvalisust
- ✓ Vältida (vähendada) keskkonnasaaste, müra ja vibratsiooni mõjusid inimeste tervisele

Sotsiaalmajanduslik keskkond

- ✓ Tagada Türi valla strateegiliste dokumentidega planeeritud sotsiaalmajandusliku keskkonna arendusmeetmete täitmine
- ✓ Tagada planeeringu kontaktalade senine maakasutusvõimalus

Jäätmeteke

- ✓ Vähendada jäätmeteket
- ✓ Rakendada kaasaegseid jäätmekäitluspõhimõtteid

6.1 Planeeritava tegevusega kaasnev olulisemad keskkonnamõjud

6.1.1 Mõju veele

Põhjavee tarbimine

Türi linna ühisveevärgi kaevud tarbivad valdavalt maapinnalähedase põhjaveekihi, s.o Alamsiluri Adavere ja Raikküla lademetega seotud Silur-Ordoviitsiumi või Ordoviitsiumi vett. Kaevud on 14–80 m sügavused.

Türi linna neljast ühisveevõrgu kaevust veevõrgu toitekaevudena kasutatakse **Keskuse (Tehnika tn) puurkaevu**, millega liitumist näeb ette ka OÜ Türi Vesi poolt väljastatud planeeringu tehnilised tingimused ja Põhja pst puurkaevu ning reservis on Tolli tn ja Kungla tn puurkaevud. Kuna Põhja pst puurkaevu vesi on ülemäärase fluoriidisisaldusega, nähakse Türi valla ÜVK arengukavaga ette esialgse lahendusena normidele vastava tarbevee saamiseks suurendada Keskuse (Tehnika tn) puurkaevust väljapumbatava põhjavee mahtu, vähendades seevõrra Põhja pst puurkaevust väljapumbatava põhjavee mahtu.

Järgnevate sammudena on kavandatud:

- Tehnika tn ja Põhja pst uute ühisveevõrgu puuraukude rajamine ning vanade puuraukude tamponeerimine,
- ja/või Türi linna veehaardele uue perspektiivse asukoha valik. Üheks võimalikuks perspektiivseks veehaarde asukohaks võiks olla Tolli tn põhja poole jääva ala.

Põhjavee tarbimine sõltub eelkõige tarbijate koguarvust. Alternatiiv 1 puhul oleks peamisteks tarbijateks võimaliku elamupiirkonna elanikud. Arvestades, et planeeringualale oleks võimalik rajada kuni 160 elamukrunti ning keskmiseks leibkonna suuruseks 3 inimest, oleks võimalik põhjavee tarbijate arv kuni 480 inimest. Veetrasside projekteerimisel on vee eritarbenormiks hinnatud 160 l ie/ööp, mis teeb maksimaalseks veetarbeks 76,8 m³/ööp (0,48 m³ x 160 peret) ning 28 032 m³ aastas. Alternatiiv 2 puhul on raske hinnata põhjavee tarbimise vajadust, kuna ei ole teada kui palju hakkaks planeeritavates ettevõtetes olema töölisi ning kas võimalikud majandustegevused vajavad ka tootmisprotsessiks tehnoloogilist vett.

Keskkonnaministri käskkirjaga 06.04.2006 nr. 407 on keskkonnaregistris põhjaveehaarete nimistus Türi linna põhjaveevarude suuruseks antud 1880 m³/d. Tegelik veevõtt 2004-2005 oli EKG andmetel 600-700 m³/d, mistõttu võib eeldada, et mistahes planeeringualternatiivi rakendamine ei tohiks tekitada põhjavee ületarbimist. Samas tuleks ettevõtlusala arendamisel vältida suures mahus tehnoloogilist vett kasutavaid tegevusvaldkondi.

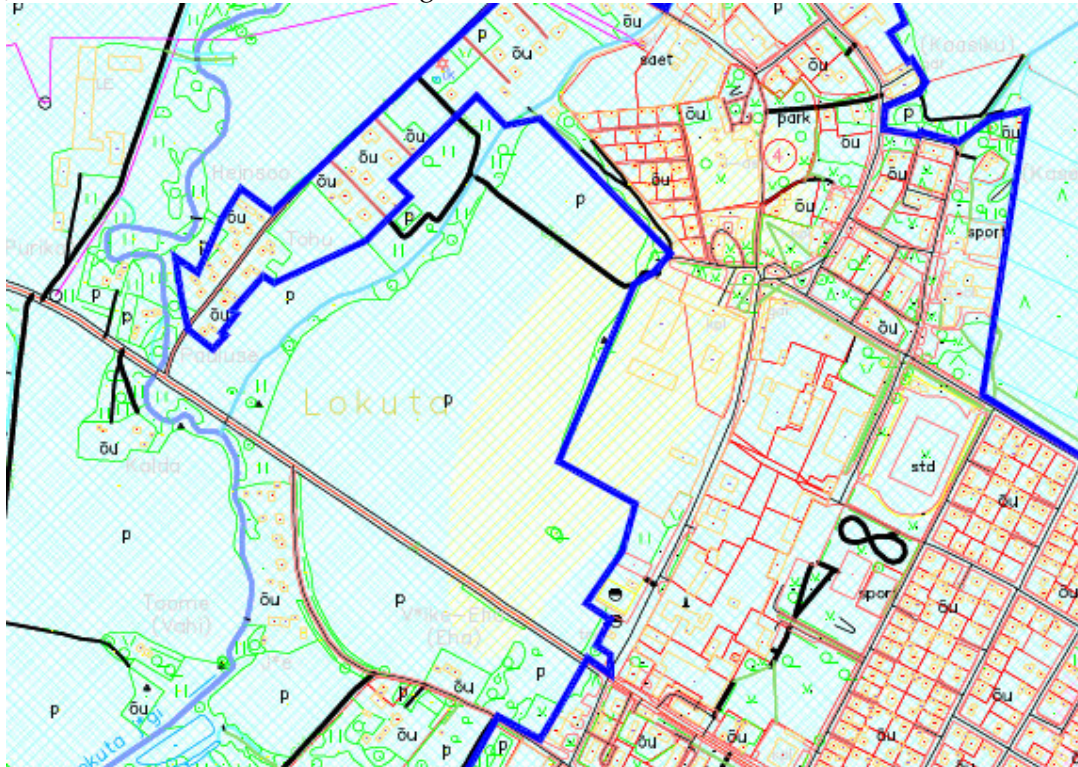
Reovee kogumine

Käesoleva KSH programmile tehtud ettepanekus viitas Järvamaa Keskkonnateenistus asjaolule, et Türi linna piirkonnas puudub hetkel keskkonnanõuetele vastav reoveepuhasti.

Kuna nõuetekohase reoveepuhasti olemasolu on Türi linna arenduse seisukohast vältimatu, ei ole tegemist ainult käesoleva planeeringut, vaid kogu arengut puudutava küsimusega. Samas on nii ÜVK süsteemide eest vastutaja kui käesoleva KSH objektiks oleva detailplaneeringu arendaja Türi Vallavalitsus, mis peaks tagama probleemi lahendamise enne ettevõtlusala lõpliku väljaarendamist. Hetkel on selle probleemi lahenduseks nähtud Türi valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavaga 2007 – 2019.a. Türi linna reoveepuhasti rekonstrueerimist.

Planeeritaval alal reoveekanalisatsioon puudub. Vastavalt Türi valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukavale on määratud Türi piirkonnas kohustuslik reovee kogumisala, kus reoveetekiitajad (elamud, tootmisettevõtted, asutused jne) on kohustatud liituma kanalisatsioonivõrguga. Türi linna reoveekogumisala on märgitud arengukava Lisas 14 ning reovee kogumissuund on linna Säreveere poole jääv reoveepuhasti.

Joonis 6.1.1-1. Türi linna reoveekogumisala

Tingmärgid: Reoveekogumisala

Käesoleva detailplaneeringulahenduse väljatöötamiseks on Türi linna piirkonna veeetevõtjana OÜ Türi Vesi väljastanud tehnilised tingimused, mille kohaselt planeeritaval alal tekkiva reovee juhtimine peaks toimuma tulevikus Türi linna ühiskanalisatsioonisüsteemi. Seetõttu loobuti käesolevas KSH-s alternatiivsete lahenduste analüüsimisest ning tehakse ettepanek laiendada Joonisel 5.1.2-1 toodud reoveekogumisala ka käesolevale planeeringualale.

Planeeringulahenduse kohaselt:

Vastavalt OÜ Türi Vesi poolt väljastatud tehnilistele tingimustele nr 14 15.05.2007a. tuleb planeeringu alale rajada uus reoveekanalisatsiooni võrk, mis suunatakse olemasolevasse pumplasse. Pumpla asub teisel pool Kuresoo kraavi ning teenindab hetkel Lokuta elamupiirkonda. Hetkel suunatakse pumbatav reovesi Mehaanika tänava trassi, mis on amortiseerunud. Piirakonna arendamisel tuleb Kuresoo kraavi ääres asuva pumpla võimsust tõsta ning rajada uus survetrass läbi planeeringuala Mehaanika ja Tolli tn nurgas olevasse kaevu. Ülepumpla võimsuse tõstmisel arvestada võimalusega, et antud süsteemi suunatakse lisaks ettevõtlusalale Lokuta elamupiirkonna ja Aiamaa aiandusühistute reoveed. Kuna eeldatavasti on reovee kogused suured, siis tuleb lisaks Tolli tn ristmikust kuni Tallinna tn kulgev kanalisatsioonitrass rekonstrueerida ning Tallinna tänava ülepumpla võimsust tõsta.

Planeeritava ala reoveekanalisatsioonisüsteemi väljaehitamiseks tuleb suure reljeefi tõttu rajada 2 reoveeülepumpplat. Ülejäänud osas on trasside isevoosled ning suubuvad Kuresoo kraavi ääres ausuvasse

ülepumplasse. Kruntide nr 26, 27 33, 34 ja 35 reovesi suunatakse Tehnika tänaval Agromarketi krundi ees asuvasse isevoolseesse kanalisatsioonitrassi. Kanalisatsioonitrassidega liitumine toimub kuni 1 meetri kaugusel krundi piirist. Kanalisatsioonitrasside täpne asukoht maaüksusel määratakse tehnilise projekti käigus. Toitlustettevõtete rajamisel planeeringu alale tuleb nende territooriumile ehitada rasvapüüdurid. Erandkorras on lubatud krundile rajada lokaalne mahuti reovete kogumiseks, mis kuulub likvideerimisele peale ühtse süsteemi välja ehitamist.

Põhjavee reostuskaitstus

Planeeringuala geoloogilist ehitust ilmestab eelkõige selle paiknemine Balti kilbi lõunanõlval Põhja-Eesti platoo keskosas. Piirkonna geoloogilises ehituses võib eristada kolme üksteise peal lasuvat litoloogiliselt ja geneesilt erinevat kihtkonda:

1. tard- ja moondekivimitest koosnev kristalne aluskord;
2. settekivimitest koosnev aluspõhi;
3. pudedatest kvaternaarsest setetest koosnev pinnakate – **moreenkate**.

Aluspõhja ülemise kihi moodustavad Alamsiluri Raikküla lademe (S1rk) helehallid ja kollakashallid kihitatud lubjakivid ja dolomiidid ning valla kesk-, lõuna- ja idaosas selle peal veel Alamsiluri Adavere lademe (S1ad) savikad lubjakivid. Aluspõhjas esineb kirde-edela suunalisi tektoonilisi rikkeid.

Raikküla lademe lubjakive iseloomustab lõhede ja kavernide rohkus ning veerikkus. Lademe veejuhtivus on reeglina üle 500 m²/d, kohati isegi üle 1000 m²/d ja paksus 30–50 m (suurem lõuna pool). Adavere lade on valla piires alal 10–60 m paks ja tagasihoidlikuma veerikkusega.

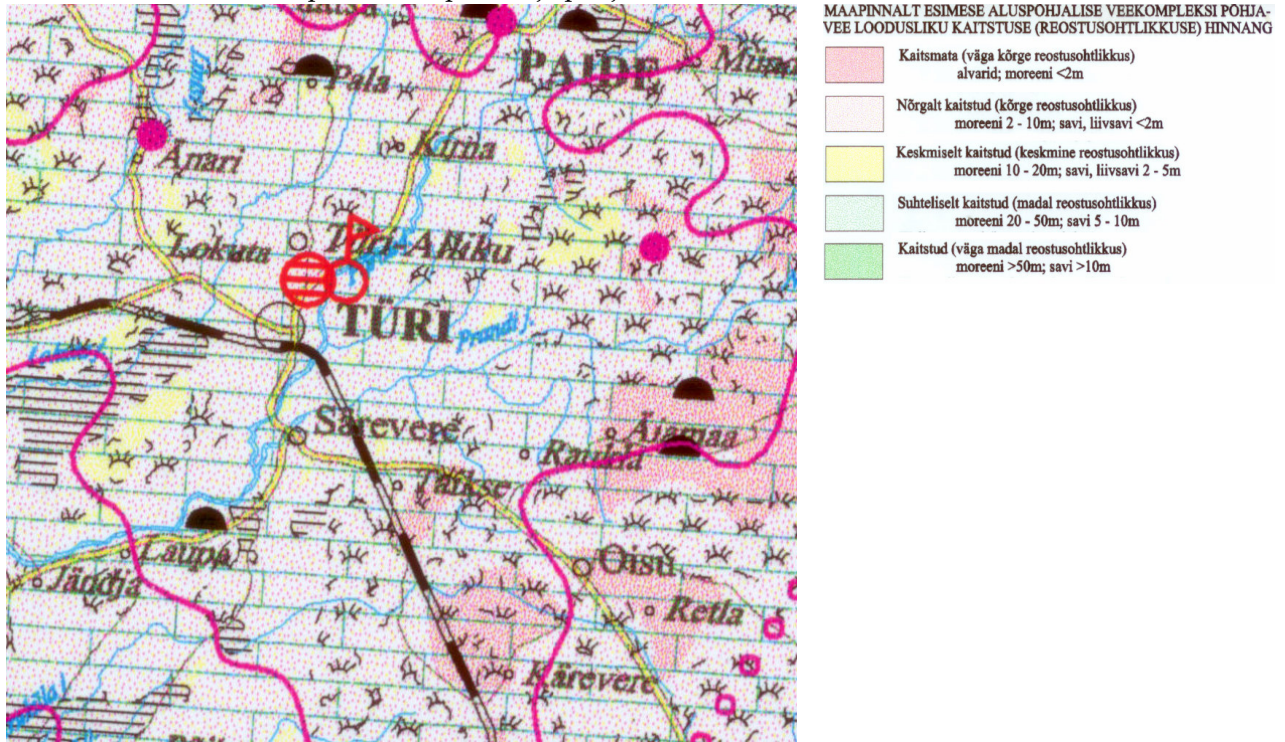
Raikküla lademe all avanevad Alamsiluri Juuru lademe (S1jr) lõhelised savikad lubjakivid paksusega 20–25 m. Selle all paiknevad Ülemordoviitsiumi Porkuni lademe (O3pr) dolomiidistunud lõhelised ja kavernoosed lubjakivid paksusega 5–15 m. Porkuni lademe all lamava Pirgu lademe (O3prg) lubjakivide paksus on 55–60 m, savikaid Vormsi lademe (O3vr) lubjakive on ligikaudu 15 m.

Türi vald asub maastikuliselt 3 eriilmelises piirkonnas — Türi voorestik valla põhja- ja keskosas, Pärnu madalik jääb Türi linnast läände ja edelasse ning Kesk-Eesti tasandik valla idaosas.

Planeeringuala jääb Türi valla Pärnu madaliku regiooni. Geneesilt on see Balti jääpaisjärve liivakaist ja savikaist setetest koosnev tasandik. Maapinna absoluutkõrgused on vahemikus 45–60 m. Madalam on lõunaosa, Karjaküla ja Jändja piirkond, kõrgem Türitl läände jääv ala, kuhu jääb ka planeeritav Lokuta ettevõtlusala. Pinnakate Türi vallas koosneb valdavalt jää- (moreen) ja jääjärvesetetest. Viimased on esindatud peamiselt Pärnu madaliku regioonis ja voortevahelisel alal, koosnedes enamasti liivsavist ja tolmjast saviliivast. Jääjärvesetted asetsevad kas moreenil või otse aluspõhjal. Domineeriv on nõrgalt rähkne liivsavimoreen.

Piirkonnas moodustavad põhjavett kaitsva kihi peamiselt liivsavi- ja saviliivmoreen. Selleks, et hinnata sellise kaitsva kihi efektiivust on oluline teada kihi veejuhtivust. Kivimite veejuhtivus ehk omadus lasta läbi vett, sõltub peamiselt neis esinevate pooride, lõhede ja tühikute hulgast. Poorsuse suurenemisel tavaliselt suureneb ka veeläbilaskvus. Kui aga poorid on liiga väikesed, nagu näiteks savide puhul, siis kivim võib isegi 50 % poorsuse juures olla praktiliselt vettpidav.

Joonis 6.1.1-2. Piirkonna pinnakatte paksus ja põhjavee kaitstus

Allikas: Eesti põhjavee kaitstuse kaart (Mõõtkavas 1:400 000). Eesti Geoloogiakeskus, 2001.

Kivimite veejuhtivuse hindamiseks kasutatakse mõistet filtratsioonimoodul (K), mis näitab kivimite veejuhtivust meetrites ööpäevas.

Mõningate tavaliste kobedate kivimite filtratsioonimoodulid ¹:

- ühtlase terasuurusega kruusadüle 100 m / ööp.
- kruusa sisaldavad liivad20 – 100 m / ööp.
- saviliiv0,01 – 1 m / ööp.
- liivsavi 0,001 – 0,01 m / ööp.
- savi alla 0,001 m / ööp.

Sadevee kogumine ja käitlemine

Planeeringuala kuivendamiseks ja sadevete kokkukogumiseks kruntidelt on ette nähtud rajada sadeveetrassid. Platsidelt ja teedelt korjatavad sadeveed suunatakse isevoolsetesse trassidesse ning enne kraavi suunamist puhastatakse liiva ja õlipüüdurites. Tõenäoliselt on mõistlik sadevetest kokku koguda ainult platside ja tänavate sadevesi, kuna see võib olla kokku puutunud saasteainetega, näiteks naftasaadused. Ülejäänud sadeveed, sh katusveed, tuleks võimalusel otse pinnasesse juhtida.

Planeeringualale elamukruntide rajamine tõenäoliselt ei eelda sadeveekanalisatsiooni väljaehitamist ning sadeveed on võimalik otse pinnasesse immutada.

Sadevee pinnase immutamisel tuleb arvestada, et pinnase filtratsioonimoodul on suhteliselt madal.

¹ Ojaste, K. „Hüdrogeoloogia.” Loengukonspekt. TPÜ, Mäekateeder. Tallinn, 1974.

KSH hinnang:

Alternatiiv 1 – puhul on võimalik täpsemini hinnata eeldatava põhjavee tarbimise ja tekkiva reovee kogust ja koostist. Sadevete tsentraalse kogumise ja puhastamise vajadus puudub, kuna sadevesi ei puutu eeldatavalt kokku saasteainetega ning elamukruntidel on piisavalt võimalusi (piisavalt haljastatud pinda) sadevete pinnasesse immutamiseks. Kokkuvõttes on mõju veele olemas, kuid see on prognoositav, kontrollitav ning ei ületa olemasolevate ÜVK süsteemide taluvuspiire.

Alternatiiv 2 – detailplaneeringuetapis, teadmata tulevasse ettevõtete majandustegevust ning töötajate arvu, ei ole võimalik täpselt prognoosida võimalikku põhjavee tarbimist ning tekkiva reovee kogust ja koostist. Eeldades, et planeeritavale 35 krundile rajatavate ettevõtete keskmine tööliste arv oleks 8, oleks ettevõtlusala prognoositav põhjavee tarbimine ca 22,4 m³/ööp. Võrreldes Alternatiiv 1-ga jääks ca 54,4 m³/ööp võimalikku tehnoloogilise vee varu. Alternatiiv 2 rakendamisel oleks sadevete kogumise vajadus suurem, kuna alasid, kus sadevesi maasse ei imbu (näiteks asfaltplatsid) on oluliselt rohkem. Planeeringuga on kindlaks määratud täisehituse protsent 30% ning haljasalade maht 10%, ning seega võib järeldada, et platside maht võib ulatuda kuni 60%-ni kogu planeeringualast. Samuti on tõenäosus, et sadevesi võib saasteainete kokku puutuda, ka oluliselt suurem kui Alternatiiv 1 puhul.

Leevendavad meetmed:

- Alternatiivi 2 rakendamisel tuleb tagada, et ühiskanalisatsiooni juhitava reovee koostis oleks maksimaalselt olmereoveele iseloomuliku koostisega. Kangema reovee tekkimisel tuleks rakendada ettevõttesisest eelpuhastust;
- Vältida tuleks saasteainete mitte kokkupuutunud sadevee (näiteks katuseveed) juhtimist rajatavasse sadeveekanaliseerimisele (et püüduid mitte ülekoormata) ning need hajutada ja immutada krundisiseselt pinnasesse. Samas tuleks vältida sadevete juhtimist naaberkinnistutele;
- Õlist sadevett aladelt, kus naftasaadusi käideldakse või hoitakse, ei tohiks ilma eelneva puhastuseta juhtida otse sademevee kanalisatsiooni, et vältida planeeritavate piirkondlike „ühiste” õli- ja liivapüüdurite ülekoormamist;
- Planeeritava sadeveekanaliseerimise vastuvõtutingimused peaks sisaldama ka sinna juhitava sadevee kvaliteeditingimusi, millega tagatakse piirkondlike õli- ja liivapüüdurite puhastusefektiivsus ning antakse selged juhised lokaalsete krundisisesete eelpuhastite projekteerimiseks.

6.1.2 Mõju välisõhukvaliteedile

Piirkonna kliimaatilised tingimused

Välisõhukaitse seisukohalt on olulisteks kliimaatilisteks teguriteks eelkõige õhu temperatuur, tuulte kiirused ja tuulte suund. Türi meteoroloogiajaama andmetel on pikaajaliste tuulte andmed järgmised:

- Temperatuurid:

- Kõige soojema kuu (juuli) keskmine temperatuur + 20,5 °C
- Kõige külmema kuu (veebruar) keskmine temperatuur - 15,5 °C

- Tuulte kiirused:

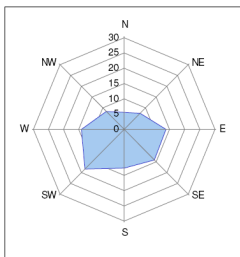
Keskmine tuule kiirus 1971-2000.a											
Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
3,0	2,8	2,7	2,7	2,6	2,5	2,2	2,2	2,4	2,8	2,9	2,9

- Tuule suuna ja tuulevaikuse sagedus (%):

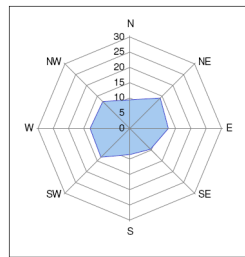
NE	E	SE	S	SW	W	NW	tuulevaikus
8	11	14	16	19	14	9	6

- Tuulteroosid:

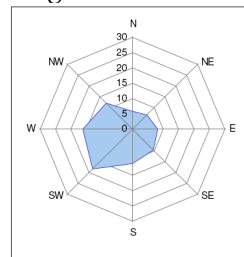
Veebruar

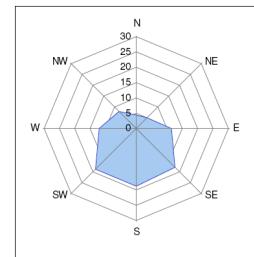
Mai

August

November

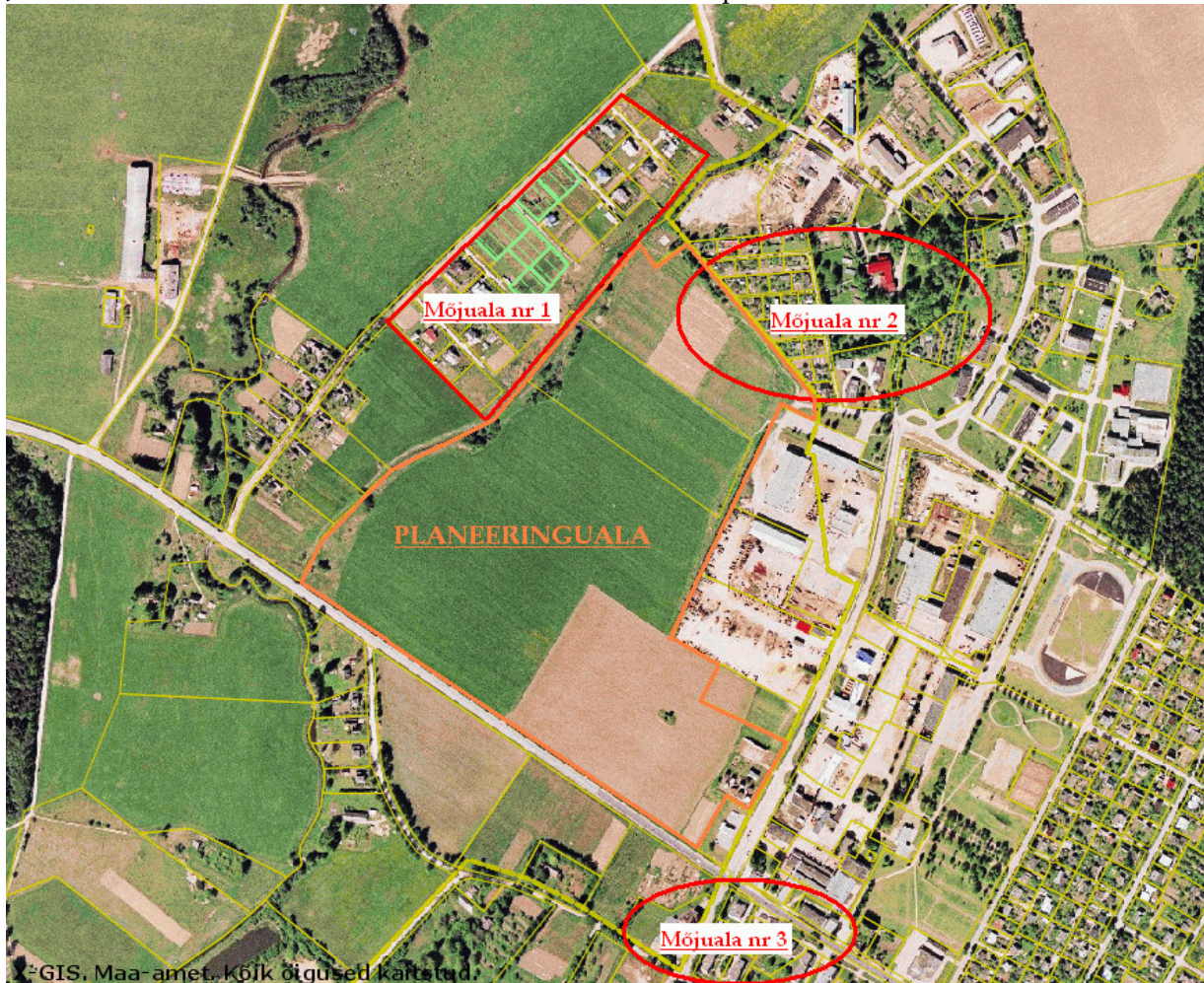

Mõju välisõhukvaliteedile

Planeeringu rakendamise mõju piirkonna välisõhukvaliteedile sõltub, kas tulevase maakasutuse käigus suunatakse välisõhku erinevaid saasteaineid või mitte. Kui saasteaineid välisõhku suunatakse, on oluline saasteainete koosseis ja kogus. Samas teadmata konkreetseid tegevusi, sh saasteainete emiteerimise tingimusi (näiteks põletusseadmete võimsus ja arv, saasteallikate kõrgus ja arv, saasteainete liikumise kiirus ja temperatuur jne), on raske prognoosida planeeringu ja selle alternatiivide tegelikku mõju piirkonna välisõhu kvaliteedile.

Seetõttu on käesolevas KSH hinnangu andmisel võetud aluseks üldised tingimused, planeeringu mõjuala (ümbritsevad alad) tundlikkus ning prognoositud võimalike saasteainete välisõhku suunamise tingimused ja välja toodud tendentsid, kuidas sõltuvalt saasteallikate iseloomustust muutub võimalik mõju piirkonna välisõhukvaliteedile. Viimane on oluline, et konkreetse tegevuse projekteerimisel tulevikus oleks võimalik hinnata mõju välisõhukvaliteedile täpsemalt, kui detailplaneeringustaadiumis.

Joonis 6.1.2-1. Välisõhukvaliteedi muutustele tundlikumad piirkonnad

- Mõjuala nr 1 – eramajade piirkond, mis piirneb planeeringualaga ning jääb planeeringuala põhjaosast loode- ja läänesuunas ning ala lõunaosast põhjasuunas. Eramud ise asuvad planeeringu ala piirist ca 50 m kaugusel.
- Mõjuala nr 2 – valdavalt eramajade piirkond, mis jääb planeeringulast põhja-kirdesuunas. Mõjuala sisse jääb ka looduskaitsealune Lokuta mõisa park ja Lokuta lasteaed.
- Mõjuala nr 3 – valdavalt kortermajade piirkond, mis jääb planeeringualast lõuna-kagusuunas. Planeeringuala ning kortermajade vahele jääb Tallinn-Rapla-Türi maantee. Mõjuala tundlikkust suurendab kortermajade olemasolu, kuna kõrgemad objektid on saasteainetele tundlikumad juba enne maapinnalähedase maksimaalse saasteainete kontsentratsiooni tekkimist ning leevendavate meetmete (näiteks kaitsehaljastus) rakendamine on keerulisem kui näiteks eramute puhul. Samas mõjutab mõjuala välisõhukvaliteeti ka Tallinn-Rapla-Türi mnt ja Tallinna tänava liiklus.

Planeeringu alternatiivide rakendamise mõju piirkonna välisõhukvaliteedile tuleneb järgmistest võimalikest allikatest:

- Katlamaja või tootmisseadmete korstnad – erinevate kütuste põletamisel eralduvad atmosfääri järgmised saasteained: gaasid: SO_2 , SO_3 , NO , NO_2 , CO , CO_2 , rasked metallid: Hg , Cd , Pb , Cu , Zn , As , Cr , Ni , V , tahked osakesed ning lenduvad orgaanilised ühendid.
- Ventilatsiooniseadmed – juhul kui ventilatsiooni eesmärgiks on tootmisruumidest saasteaineid sisaldava õhu eemaldamine, võib ventilatsiooniseadmete korstnast välisõhku sattuda ka välisõhukvaliteeti halvendavaid saasteaineid. Suurimat tähelepanu tuleb pöörata just lõhnaainetele, mis võivad põhjustada ka väga väikeste kontsentratsioonide juures lõhnaärringuid. Sealjuures on oluline, et ebameeldivalt võib mõjuda ka pidev „magusa” lõhna olemasolu, mis tuleb näiteks toiduainetööstusest.
- Transport

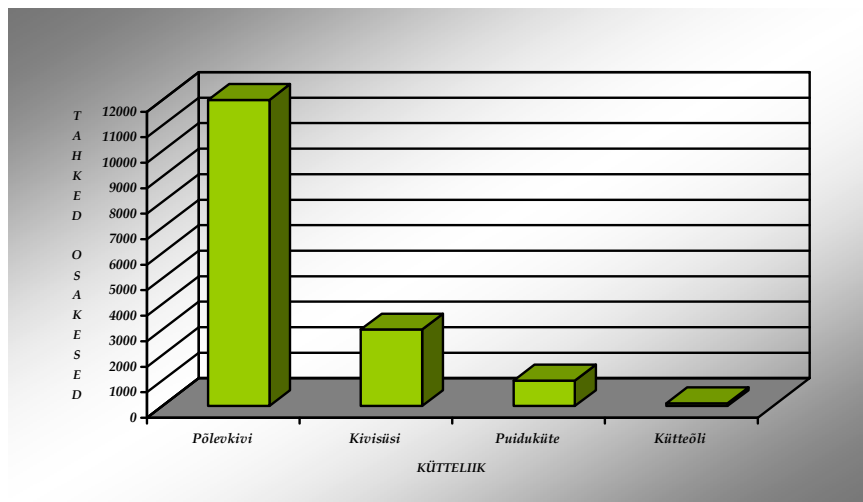
Mõju muutuste tendentsid sõltuvalt:

kütuse liigist

sõltuvalt põletatava kütuse liigist ja selle omadustest (saasteainete eriheide, kütuse kütteväärtus) on ka selle põletamise mõju välisõhule erinev. Näiteks erinevad tahkete osakeste eriheited erinevate küteliikide osas 30-120 korda ning kütteväärtus kuni 6 korda:

✓ Põlevkivi:	eriheide 12000 g/GJ	kütteväärtus 6,3 MJ/kg
✓ Kivisüsi:	eriheide 3000 g/GJ	kütteväärtus 20,9 MJ/kg
✓ Puidukütte:	eriheide 1000 g/GJ	kütteväärtus 10,5 MJ/kg
✓ Kütteõli:	eriheide 100 g/GJ	kütteväärtus 41,4 MJ/kg

Graafik 6.1.2-1. Saasteainete eriheide sõltuvalt küteliigist.

Eeltoodust selgub, et väikseima mõjuga on kütteõli ning suurima mõjuga põlevkivi kasutamine soojusenergia tootmiseks.

Samas elamutes, kus soojusenergia tootmiseks kasutatakse tuule-, päikse-, elektrienergiat või näiteks maasoojust, otsene mõju piirkonna välisõhu kvaliteedile puudub.

välisõhu temperatuurist	mida madalam on välistemperatuur, seda paremad on saasteainete levimistingimused ning seda kaugemale levivad saasteained.
saasteainete kiirusest	mida suurem on saasteainete kiirus, seda kaugemale saasteained levivad. Saasteainete kiirus sõltub omakorda saasteallika suudme kõrgusest ja väljuvate saasteainete temperatuurist. Mida kõrgemad on eelnimetatud näitajad, seda kaugemale saasteained levivad.
suitsugaaside temperatuurist	mida kõrgem on suitsugaaside temperatuur, seda kaugemale saasteained levivad.
saasteallika	mida kõrgem on saasteallikas, seda suurem on saasteainete joonkiirus ning kaugemale

kõrgusest

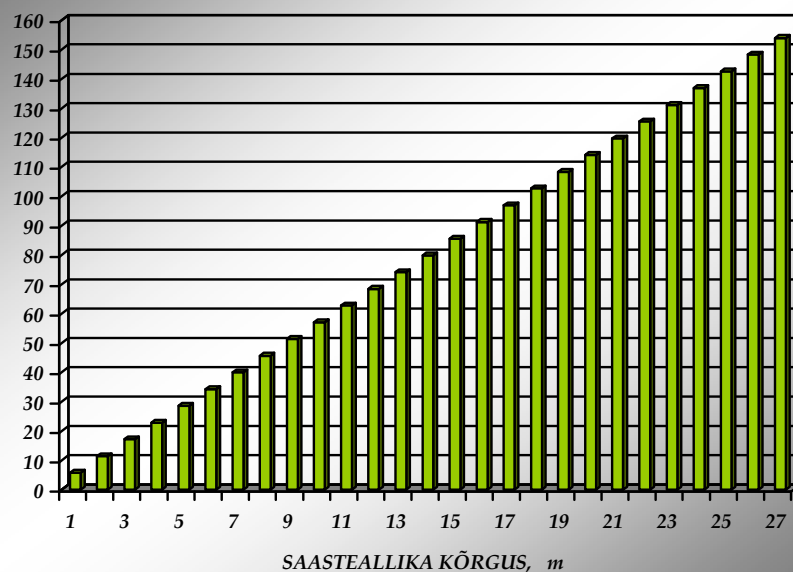
saasteained levivad ning seda kaugemal tekib maksimaalne saasteainete kontsentratsioon.

Näidisarvutus (põletusseadmete puhul):

Korstna kõrgus, m	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Korstna diameeter D:	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Gaasisegu temperatuur:	180	180	180	180	180	180	180	180	180
Välisõhu temperatuur	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Temperatuuride vahe, T	159	159	159	159	159	159	159	159	159
Gaaside joonkiirus, m/s	7,40	7,66	7,91	8,15	8,39	8,62	8,84	9,06	9,27
Gaaside mahtkiirus, m ³ /s	1,45	1,50	1,55	1,60	1,65	1,69	1,74	1,78	1,82
Maks. konts. tekkekaugus, m	145,4	153,3	161,0	168,7	176,2	183,7	191,1	198,4	205,7

Eeltoodud arvutusest tulenevalt tuleks arvestada, et maksimaalne kontsentratsioon tekib maksimaalselt korstna kõrgusest 10-kordsel kaugusel.

Graafik 6.1.2-2. Maapinnalähedases õhukihis (kuni 10 m) maksimaalse saasteainete kontsentratsiooni tekkekaugus sõltuvalt saasteallika kõrgusest ².

Maksimaalse mõju tekkekaugus, mtranspordi
koormusest

Lokaalsel tasandil mõjutavad keskkonda ja inimeste tervist autokütuse põletamisest põhjustatud vingugaasi (CO), lämmastikoksiidide (NO_x), osooni (O₃), lenduvate orgaaniliste ühendite (VOC), polütsükliliste aromaatsete süsivesinike (PAH), plii ning aerosoolosakeste heitmed. Mida suurem on transpordikoormus seda suurem on selle mõju piirkonna välisõhukvaliteedile.

transpordi
liigist

Eeltoodud saasteainete heitkogused sõltuvad väga palju transpordi liigist. Autode saastekoormuse gruppide klassifitseerimise aluseks on arvestussüsteemi nimega PPEmission

² Mõju prognoosi aluseks on külmad heitmed, kuna põletusseadmete puhul sõltub saasteainete maksimaalse kontsentratsiooni tekkekaugus lisaks saasteallika kõrgusele ka saasteainete maht- ja joonkiirusest, suitsugaaside temperatuurist jne.

Mod Est (kohandatud Eesti tingimustele Tallinna Tehnikaülikooli teedeinstituudis). Autode arvestuslik kiirus on 40 km/h.

Tabel 6.1.2-1. Erinevate autogruppide heitenormid, g/km

Transpordi liik	CO	NO _x	TO ³
bensiinikütusega sõiduauto	12	1,5	0,025
diiselkütusega sõiduauto	1,2	1,5	0,5
bensiinikütusega pakiauto	35	2,9	0,045
diiselkütusega pakiauto	1,5	1,9	0,6
bensiinikütusega buss	120	6	0,2
diiselkütusega buss	5	8	0,9
diiselkütusega veoauto	7	10	1,2

Detailplaneeringuga on kindlaks määratud järgmised tingimused Alternatiiv 2 rakendamisel soojusenergia tootmiseks:

Planeeringu alal on hoonete kütmiseks ette nähtud liitumine Türi linna kaugkütte võrguga. Trassidega liitumiseks on SW Soojus OÜ väljastanud tehnilised tingimused 10.03.2008a. Liitumispunktid linnavõrguga nähakse ette Tehnika tänavalt ringtoitena magistraaltrassist (2x DN200). Trassid rajatakse teemaalale ning liitumispunktid kruntidele määratakse projekteerimise käigus planeeritavast magistraaltrassist. Peale detailplaneeringu kehtestamist taotleda võrguettevõtjalt SW Soojus OÜ projekteerimistingimused detailplaneeringukohase skeemiga kaugküttetorustiku ja hoonete kaugküttepaigaldiste ehitusprojektide koostamiseks. Kuni tsentraalküttesüsteem puudub on erandkorras lubatud kasutada keskkonda mitte reostavat kütteviisi (N: elektriküte, päikeseenergia jne), kuid peale süsteemide välja ehitamist peab liituma tsentraalse küttesüsteemiga. Detailne tehniline lahendus antakse tehnilise projekti käigus.

Seetõttu Alternatiiv 2 puhul puudub võimalik soojusenergia tootmise mõju piirkonna välisõhukvaliteedile. Alternatiiv 1 rakendamisel on aga lokaalkütte kasutamine eelistatavaks soojusenergia tootmise viisiks.

Välisõhukaitse ning antud planeeringu puhul on oluline tagada erinevate saasteainete kontsentratsiooni vastavust kehtestatud piirnormidele.

Tabel 6.1.2-2. Saasteainete normatiivid (vastavalt KKM määrusele nr. 115, 7.09. 2004.a)

Nimetus	Tähis	Kood	Saastetaseme piirväärtus µg/m ³		
			Ühe tunni keskmine SPV ₁	24 tunni keskmine SPV ₂₄	Aasta keskmine SPV _a
Vääveldioksiid	SO ₂	7446-09-5	350	125	20
Lämmastikoksiid	NO _x	10101-44-0	200	40	30
Süsinikoksiid	CO	630-08-0	-	10 000	-
Lenduvad orgaanilised ühendid	LOÜ	8032-32-4	5 000	2 000	-
Tahked osakesed	TO	-	500	150	-

Välisõhusaaste projekteerimisel tuleks tagada, et iga ettevõtte üksikult hinnates ei moodustaks rohkem kui 25% saasteainete piirnormist.

³ Tahked osakesed.

Lõhnahäiringud

Kuigi lõhnade kahjulik mõju inimeste tervisele väljendub ainult teatud lõhnavate saasteainete võrdlemisi kõrge kontsentratsiooni saavutamise puhul, siis tekitavad paljud lõhnaainete koosseisus olevad komponendid inimesele psühholoogilist ebamugavust juba vähese kontsentratsiooni korral. Seadusandluses on ebameeldiva või ärritava lõhnaga aine defineeritud kui inimtegevusest põhjustatud välisõhku eralduv aine või ainete segu, mis võib tekitada elanikkonnal soovimatut lõhnataju. Lõhnade tekitatud häirete suurus sõltub lõhna intensiivsusest, sagedusest, kestvusest ja muudest faktoritest.

Lõhna iseloomustamiseks kasutatakse järgmisi suurus:

- Lõhnalävi – kui lõhna hindava ekspertrühma liige tunneb erinevust õhusegu näidiste vahel, millest üks sisaldab lõhnaaineid ja teine mitte, siis need on kontsentratsioonis, mis vastab lõhna lävele;
- Lõhna intensiivsus – lõhna tugevuse tajumise mõõt, mis väljendab lõhna tugevust;
- Lõhna iseloom (sarnasus või erinevus teistest lõhnadest) – tüüpilised lõhna iseloomu kirjeldused on: magus, mädamuna lõhnaga, mahlakas, metalne, lahustitoline;
- Lõhna vastuvõetavus – näitab, kas lõhn on meeldiv või ebameeldiv. Vastuvõetavus on seotud ka lõhna intensiivsusega: mõned lõhnad, mis on meeldivad väikeses kontsentratsioonis, muutuvad ebameeldivaks suures kontsentratsioonis. Ebameeldivust ei tekita ainult pahad lõhnad. Lõhna vastuvõetavus sõltub ka selle mõjust ning tingimustest, milles lõhna tuntakse. Sama võib öelda ka lõhnade kohta, mida üldjuhul peetakse meeldivaks (kohv, toiduained, lõhnaõlid (parfümeeria) jne.). Laboritingimustes on lõhnade vastuvõetavust raske määrata, selle hindamine on täpsem just lõhna tekkimise keskkonnas.

Mõningaid lõhnavaid aineid suudavad inimesed tajuda juba väga väikeses kontsentratsioonis (Tabel 6.1.2-3). Sellised on näiteks vesiniksulfiid ja merkaptaanid. Inimese nina tunneb neid juba kontsentratsioonis, mis on sätestatud normatiividest märgatavalt väiksem ning pole tervisele veel kahjulik. Inimese nina tajub väävelvesinikku isegi kontsentratsioonis, mis on tuhat ja kümme tuhat korda väiksem tervisekaitse piiriväärtusest. See võib tähendada, et inimeste arvates haiseb õhk väga ja peaks seega olema tervisele ohtlik, kuigi tegelikult see veel tervisele kahjulik ei ole

Tabel 6.1.2-3. Lõhnaainete tajulävi ning piirnormid

Aine	Lõhna iseloomustus	Lõhna lävi, ppm	Piirväärtus tervise kaitseks (USA, ppm)
Ammoniaak, NH_3	Tärv, põletav (nuuskpõlritus)	0.043-0.053	25
Trimerüülamiin ($\text{CH}_3)_3\text{N}$	Mäda, riknenud kala	0.00037-0.00106	1-10
Indool, $\text{C}_8\text{H}_7\text{N}$	Tärv väljaheldete lõhn	0.14	Pole kindlaks määratud
Skatool, $\text{C}_9\text{H}_9\text{N}$	Mäda, väljahelded	0.019	Pole kindlaks määratud
Metaan, CH_4	Lõhnata	-	Pole kindlaks määratud
Süsinikmonoksüüd, CO (võngugaas)	Lõhnata	-	25
Väävelvesinik, H_2S	Mädamuna	0.00007-1.4; 0.005	10

Tööstusettevõtete lõhna- ja saasteainete eritumine sõltub eelkõige tööstusettevõtte tegevusvaldkonnast. Võimalikeks (eelkõige lõhnahäiringu osas) tööstuslikeks saasteallikateks peetakse näiteks Taanis Tabelis 6.1.2-4 toodud allikaid.

Tabel 6.1.2-4. Võimalikud lõhnaallikad

Õli rafineerimistehas	Väetisetööstus
Valukoda	Õlitööstus
Pabertööstus	Ravimistööstus
Plasti tootmine	Pesuvainete tööstus
Transport	Heltvee puhastus
Kummitööstus	Kondi- ja kalajahu tööstus
Toiduainete tööstus*	Kalatööstus
Tubakatööstus	Suhkrutööstus
Jäätmete põletus	Prügilad
Kalasadam	Tapamajad

* Kohvi röstimine, sibula röstimine, konservitööstus, toiduainete suitsutus.

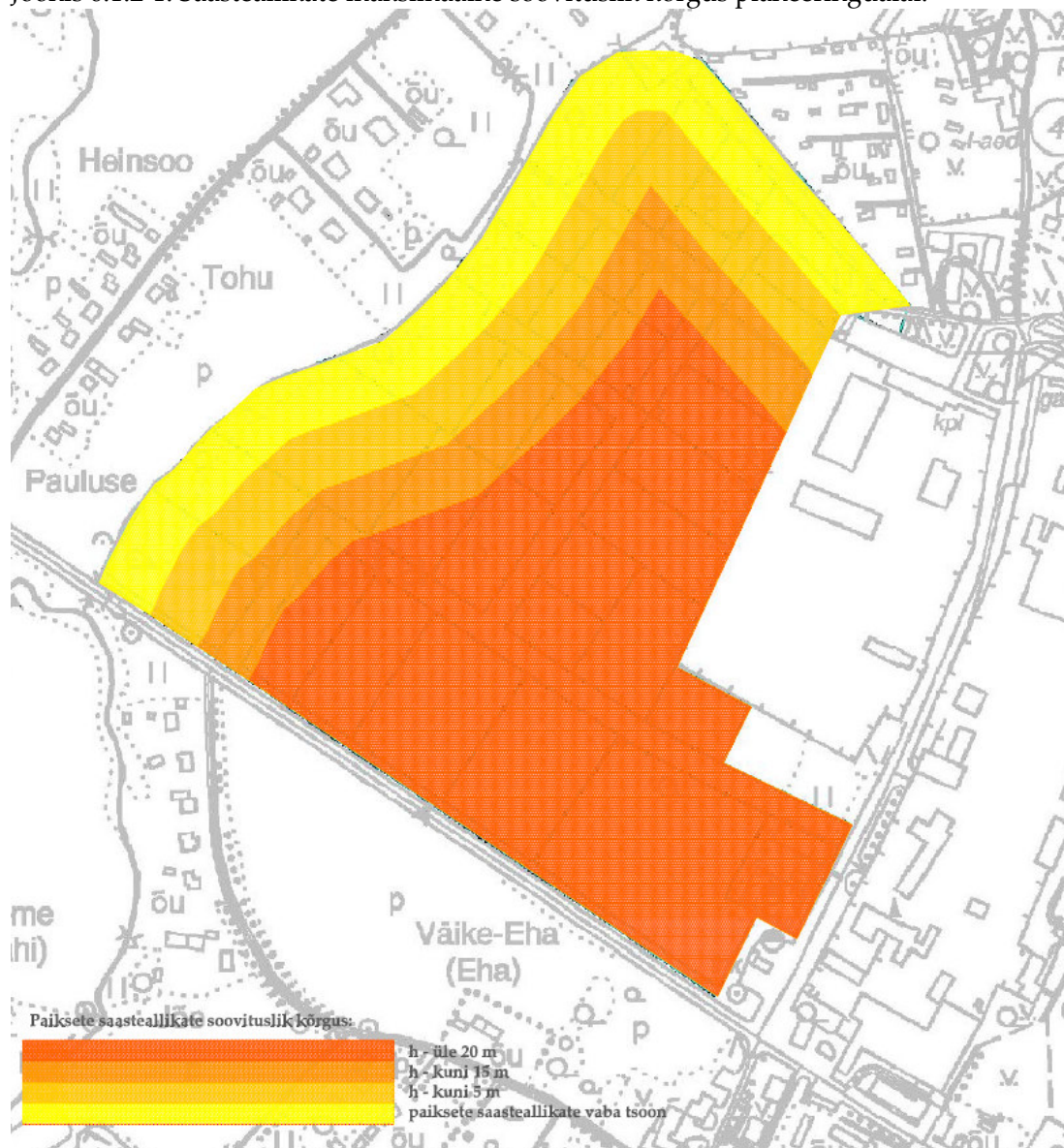
Saasteallika valdaja kohustused: vastavalt Välisõhu kaitse seaduse §89 välja järgmised paikse saasteallika valdaja kohustused:

- tagama, et tema valduses olevast saasteallikast välisõhku eralduvad saasteainete kogused ei ületaks kehtestatud kontrollarvu ega põhjustaks piirkonna välisõhu saastatuse taseme piirväärtuse ületamist. Kui saasteallika valdaja ei saa tehnilistel või majanduslikel põhjustel saavutada kehtestatud piirnorme kindlaksmääratud tähtajaks, teatab ta sellest viivitamata keskkonnateenistusele ning kohaliku omavalitsuse organile, koostab ja esitab nendele ja Keskkonnainspeksioonile tegevuskava saasteainete heitkoguste vähendamiseks ning tõestab nimetatud asutustele, et ta kasutab parimat võimalikku tehnikat;
- kavandama meetmeid välisõhku eralduvate saasteainete koguste piiramiseks, et vähendada saastetaset ebasoodsate ilmastikutingimuste korral. Korralduse saasteainete eraldumise piiramiseks annab keskkonnateenistuse või Keskkonnainspeksiooni ettepanekul kohaliku omavalitsuse organ;
- eelnevalt teatama saasteloaga, keskkonnakompleksloaga või jäätmepõletusloaga andjale ja kohaliku omavalitsuse organile kõigist kavandatavatest tootmise või tehnoloogia muudatustest, mis suurendavad saasteainete heitkoguseid üle saasteloaga lubatud piiri või halvendavad oluliselt nende hajumistingimusi;
- kasutama saasteainete püüdmiseks paigaldatud seadmeid, kontrollima perioodiliselt nende efektiivsust ja pidama kontrollimise dokumenteeritud arvestust. Iga kasutatava püüdeseadme kohta peab olema projekteeritud püüdeefektiivsuse saavutamise tõendusmaterjal. Püüdeseadme efektiivsuse kontrollimise sagedus määratakse saasteloaga kokkuleppel loa andjaga, kusjuures kontrollida tuleb vähemalt üks kord aastas;
- korraldama saasteallikast välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste inventuuri vähemalt üks kord viie aasta jooksul. Inventuur tootmisterritooriumil seisneb eralduvate saasteainete heitkoguste ja saasteallikate parameetrite täpsustamises otseste mõõtmiste ja kontrollarvutuste abil;
- vähemalt üks kord kvartalis, kui saasteloaga, keskkonnakompleksloaga või jäätmepõletusloaga ei ole määratud teisiti, välisõhu kvaliteeti saasteallika ümbruses, kui saasteallikast eralduvad saasteained põhjustavad välisõhu saastatuse taseme ühe tunni keskmise piirväärtuse ületamist või saastatuse tase on selle lähedane.

Seaduse kohaselt on käsitletud iga saasteallikat eraldiseisvana ning saasteallika valdajale on pandud kohustus vähendada saasteainete heitkoguseid, seda juhul kui need ületavad kehtestatud piirnorme. Samas võib tekkida probleemid välisõhukvaliteediga erinevate saasteallika koosmõjus ning isegi olukorras kus igaüks eraldiseisva saasteallikana ei ületa kehtestatud piirnorme. Seetõttu tuleks piirkonna saastetaseme hindamiseks teha tihedat koostööd saasteallikate valdajate, kohaliku omavalitsuse ning keskkonnateenistuse vahel.

Leevendavad meetmed: peamiseks võimalike saasteallikate mõju leevendamiseks ja naabruses asuvate elamualade välisõhukvaliteedi halvenemise ennetamiseks tuleks vältida planeeringu äärealadele välisõhu saasteallikate planeerimist. Samuti tuleks järgida võimalike saasteallikate soovituslike maksimaalkõrgusi, et vältida saasteainete maksimaalse kontsentratsiooni tekkimist elamualade maapinnalähedases õhukihi. Ventilatsioonisüsteemide puhul, milledest võib välisõhku sattuda lõhnaaineid, tuleb kasutada filtersüsteeme õhu puhastamiseks.

Joonis 6.1.2-1. Saasteallikate maksimaalne soovituslik kõrgus planeeringualal.

KSH hinnang:

Alternatiiv 1 – arvestades, et elamuala rajamisel on võimalik planeerida kuni 160 elamukrunti, mis jääksid tõenäoliselt lokaalküttele, suunataks välisõhku, sõltuvalt kasutatavast kütteallikast, järgmisest kogused saasteaineid tonni aastas:

	<i>põlevkivi</i>	<i>kivisüsi</i>	<i>puut</i>	<i>kütteõli</i>	
NOx	3,84	5,12	2,56	2,56	Oluline on tähelepanu pöörata põlevkivi ja kivisöe suurele mõjule piirkonna välisõhukvaliteedile
CO	2,56	2,56	25,60	2,56	
Tahked osakesed	307,20	76,80	1,79	2,56	
LOÜ	30,72	0,38	1,23	0,038	

Alternatiiv 2 – soojusenergia tootmiseks kasutatavast põletusseadmetest saasteainete välisõhku suunamine oleks väljatöötatud planeeringulahenduse puhul keelatud.

Võimalikeks paikseteks saasteallikateks jäävad seega näiteks ventilatsioonisüsteemid. Arvestades, et planeeringulahendusega on lubatud maksimaalseks hoonekõrguseks 14 m ning samakõrge ventilatsioonikorstna puhul tekib maksimaalne mõju, külmade heitmete puhul, prognoositavalt 75 – 80 m kaugusel (vt. Graafik 6.1.3-1). Seetõttu ei tohiks alternatiivi nr 2 rakendamisel planeerida tootmistegevusi, mille puhul võib tekkida saaste- või/ja lõhnaaineid sisaldavat saasteainete heidet, planeeringuala põhjaossa Aiamaa tänava elamukruntide vastu ning Kuresoo peakraavi poolsele alale. Kuna detailplaneeringu tingimustega on määratud võimalik ettevõtlusala kaugküttepiirkonda, ei tohiks soojusenergia tootmisest läbi kütuste põletamise tekkivaid saasteaineid välisõhku sattuda.

6.1.3 Mõju elustikule ja ökosüsteemidele

Otsene negatiivne mõju elustikule ja ökosüsteemidele avaldub läbi kasvukohtade ja elu- või esinemispaikade füüsilise hävitamise, näiteks jäämisel hoonete, teede, platside jms alla ehitustegevuse käigus. Koos taimestikuga hävitatakse sellest asukohast ka kasvupinnas, sest ehitiste alune pinnas nõuab teistsugust kvaliteeti. See mõju on pöördumatu. Elamu- või tootmisalade rajamise ja teedevõrgu ehitamisega lõigatakse läbi olemasolevaid drenaažisüsteeme, teetammid jt rajatised võivad takistada põhjavee pindmise kihtide loomulikku liikumist. Seetõttu võib taimestiku kasvukohatüüp muutuda laiemal alal kui otsene ehituse alla jääv ja sellest mõjutatav lähiala.

Iga linnu- ja loomaliik elab sellises elupaigas (biotoobis), mis pakub talle kõige sobivamaid elutingimusi. Seega on sobiva elupaiga olemasolu hädavajalik nende säilimiseks. Inimese tegevus muudab elupaiku ja sageli on need muutused kahjulikud (looduslike alade täisehitamine, teede rajamine jms). Reeglina ei häiri inimese ajutine kohalolek enamlevinud looma- (metskitsed, jänased, rebased, pisinärlised jt) ja linnuliike, kes ala toitumiseks, paljunemiseks, talvitumiseks või muul otstarbel kasutavad. Olukord muutub, kui ehitustegevuse tagajärjel väheneb nende elutegevuseks sobiv territoorium.

Roheline võrgustik – ala ei jää ega piirne planeeringutes sätestatud maakondliku ja kohaliku tähtsusega roheline võrgustikuga.

Natura 2000 alad planeeringuala mõjualas puuduvad.

KSH hinnang: prognoositavalt on nii Alternatiiv 1 kui Alternatiiv 2 mõjud elustikule ja ökosüsteemidele ühesugused – ehituse käigus hävitatakse väljakujunenud looduslikud tingimused.

Leevendavad meetmed: planeeritava tegevuse rakendamisel tuleb tagada veekvaliteedi säilimine Kuresoo peakraavis. Linnustiku elupaigad on võimalik uuesti rajada, läbi kõrghaljastuse rajamise piirkonda.

6.1.4 Maastiku ilme ja maakasutuse muutused

Maastikuilme muutuse seisukohast on planeeritava tegevuse ja selle alternatiivide mõjud ulatuslikud, kuna olemasolev maastikupilt (vt. Pilt 6.1.4-1) muutuks ehitustegevuse tulemusel täielikult. Arvestades, et tegemist on tihehoonestusega linnaalaga ei saaks lugeda muutust negatiivseks, sest tegemist oleks linnaruumi loomuliku arengu ning laiendusega.

Väljaspool planeeringueesmärki võivad mõjutada antud ala maastikumuutusi eelkõige traditsioonilise maakasutusega seotud pärandkulutuur ning looduskaitseaspektid.

Pärandkultuur ja muinsuskaitse⁴

Pärandkultuur on osa rahvakultuurist kui rahva traditsioonilisest ainelise ja vaimse kultuuri pärandist. Talurahvakultuurist on pärandkultuuri kõrval pärit ka sellised nähtused nagu pärandkooslus kui taimkattetüüp ja pärandmaastik kui paikkonna kõlvikuline struktuur, mis mõlemad on välja kujunenud traditsioonilise maakasutuse tulemusena. Pärandkultuuri mälestised ei oma praegu eraldi riiklikku kaitset. Riikliku kaitse e. muinsuskaitse alla kuulub väärtuslikum osa pärandkultuurist. Samas enamus pärandkultuuri objektidest ei kuulu ega hakka ka tulevikus muinsuskaitse alla kuuluma. Riikliku kaitse ehk muinsuskaitse kõrval tuleb pärandkultuuri mälestiste puhul kindlasti kõne alla ka omanikukaitse (maaomaniku), õigemini selle olemasolu. Kindlasti tuleb aga kaardistada mälestised, millel on nõrk omanikukaitse või puudub see hoopis, näiteks asub objekt n.-ö. peremehetel maal.

- Lokuta mägi – objekti tüüp KON (vanad kohanimed), registreerimisnumber 835:KON:041, seisund⁵ 4. Punktojekt. Objekti iseloomustus: *Voor Türi Väikevoorestikus. Endise Lokuta mõisa maadel Türi linna alguses Tallinn-Türi suunal. Osa voorest on seotud majandusliku tegevusega. Voort läbib Tallinn-Türi maantee. Osa voorest on põllu all.*
- Eha asundustalu – objekti tüüp KON, registreerimisnumber 835:KON:003, seisund 4. Punktojekt. Objekti iseloomustus: *Kui Lokuta mõisa asundustalude elamud on lühikesed, kas ainult rehealuse või talliga elamu otsas, siis Eha talu ehitati algselt välja rehielamu projekti järgi, mis osaliselt säilinud tänaseni.*
- Kasanski tee – objekti tüüp MNT, registreerimisnumber 835:MNT:008, seisund 5. Joonobjekt. Objekti iseloomustus: *Tee Lokuta mõisa juurest läbi Uusküla Tallinn-Türi maanteele.*

Eeltoodud pärandkulutuari objektid ei kuulu muinsuskaitse alla. Pärandkultuuri inventuur on abimaterjaliks eelkõige koduloo-uurijatele, kuid pole välistatud, et see võib juhatada huvitavate leidudeni ka ajaloolasi, arheolooge, etnograafe jne. Pärandkultuuri kaardistamisel kogutud teave kujutab endast hinnalist töövahendit keskkonnakasutust ohjavatele ametkondadele, seda nii üksikobjektide kaitse korraldamise kui ka väärtuslike maastike leidmise ja kaitsmise seisukohast. Olulise tähtsusega pärandkultuur peaks kajastuma ka maakonna- ja vallaplaneeringutes.

⁴ Kokkuvõtte pärandkultuuri inventariseerimise alustest.

Allikas: <http://www.hot.ee/letarang/Parandkultuurimoistest.htm>

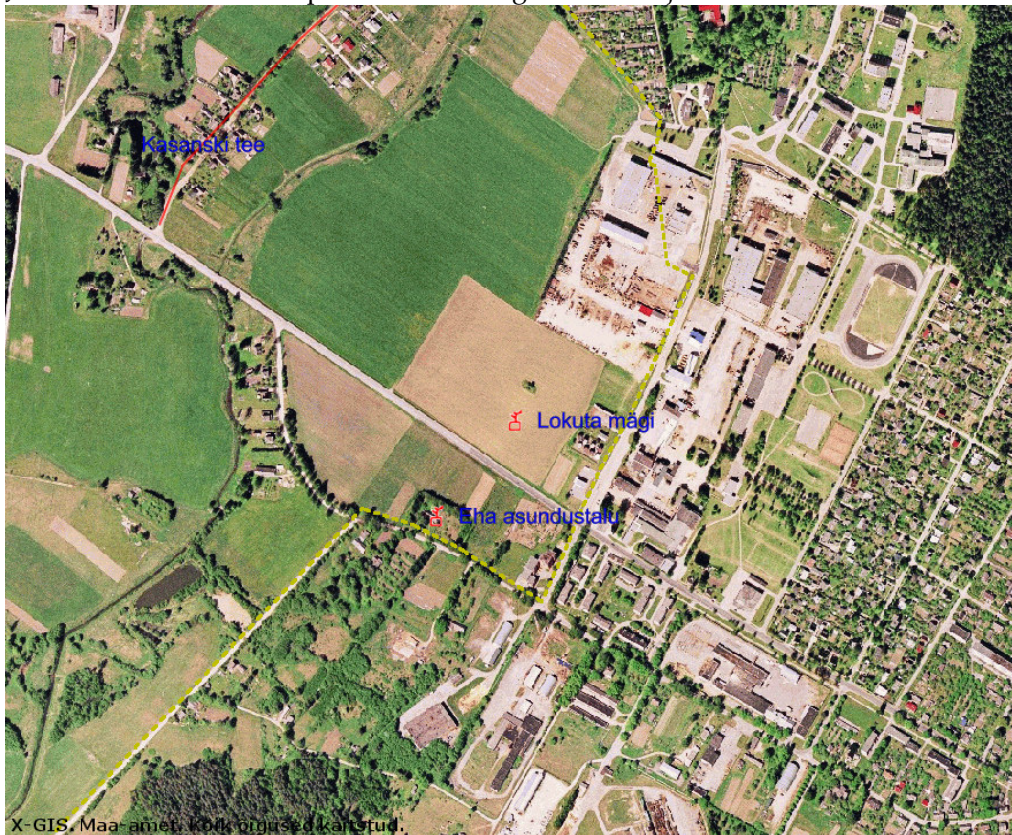
⁵ Seisundiindeks 4 - objektist või tema kunagisest funktsionaalsusest säilinud 50-90%; Seisundiindeks 5 - objekt hästi või väga hästi säilinud, koheselt või väikeste pingutustega kasutatav oma esialgses funktsioonis.

Pilt 6.1.4-1. Lokuta mägi

Allikas: <http://www.rm.ee/parandkultuur/YO183.jpg>

Joonis 6.1.4-1. Piirkonna pärandkulutuuriga seotud objektid

Pärandkultuuri tüüpide kohta saab rohkem teavet Riigimetsa Majandamise Keskusest, <http://www.rm.k.ee/parandkultuur/tarang.pdf>

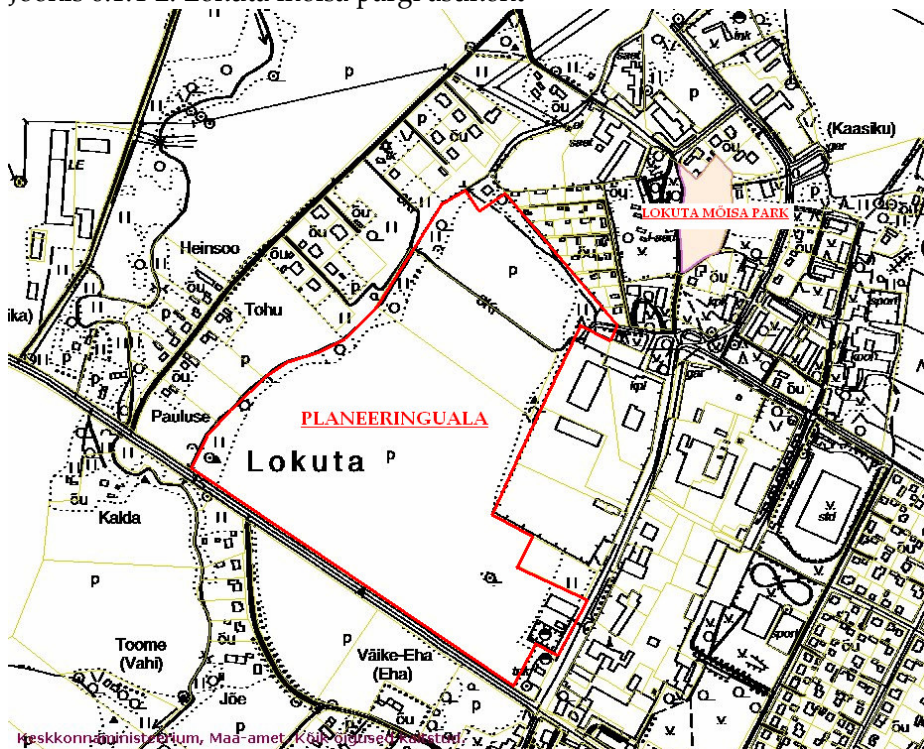
Looduskaitse – Lokuta mõisa park

Maastikukaitseala eritüübina kaitse alla võetud parkide, arboreetumite ja puistute kaitset ja kasutamist käsitleb Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrus nr 64 «Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri». Pargi kaitse-eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilimine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega. Pargi ilme ja liigikoosseisu säilimise tagamiseks on pargis vajalikud tööd nagu niitmine ning puu- ja põõsarinde kujundamine.

Pargi valitseja nõusolekuta on pargis keelatud:

- 1) puuvõrade või põõsaste kujundamine ja puittaimestiku raie;
- 2) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine;
- 3) projekteerimistingimuste andmine;
- 4) detail- ja üldplaneeringu kehtestamine;
- 5) nõusoleku andmine väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 6) ehitusloa andmine;
- 7) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine;
- 8) katastriüksuse kõlvikute piiride ja sihtotstarbe muutmine;
- 9) maakorralduskava koostamine ja maakorraldustoimingute teostamine;
- 10) metsamajandamiskava väljastamine ja metsateatise kinnitamine;
- 11) puhtpuistute kujundamine;
- 12) uuendusraie;
- 13) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 14) uue maaparandussüsteemi rajamine.

Joonis 6.1.4-2. Lokuta mõisa pargi asukoht

Kuna Lokuta mõisa park otseselt ei piirne planeeringualaga, ei tulene planeeritavale tegevusele otseseid piiranguid, mistahes alternatiivi rakendamisel. Seetõttu KSH seisukohalt on hinnata, kas planeeritav tegevus ohustab või takistab pargi säilimist läbi kaudsete mõjude või selle avalikku kasutamist, näiteks ligipääsu, erinevate alternatiivide rakendamisel.

6.1.5 Mõju inimeste heaolule ja tervisele

- **Õnnetusjuhtumid** - tootmisettevõtete projekteerimisel tuleks täiendavalt analüüsida ka võimalike õnnetusjuhtumite tekkimist ning nende vältimise ja tagajärgede likvideerimise meetmeid.

- **Müra**

Müra on paiksete või liikuvate saasteallikate poolt tekitatud soovimatu ja kahjulik heli. Müra kahjulik toime sõltub selle tugevusest ning kestvusperioodist. Müra tugevus ja sellest tingitud kahjulik toime on omavahel võrdelises seoses – mida tugevam on müra tugevus, seda suurem on tema kahjulik toime. Müra kandumine saasteallikast mõjutava objektini (n. inimasutus, ettevõtte jne) sõltub eelkõige tuulte suunast ning maastikulisest iseärasustest. Müra edasi kandumise ja tugevuse intensiivsus on suurem valdavate tuulte suunas, kus puuduvad helitõkked ja -barjäärid.

Müra mõju:

Elanikele toimivad müraallikad võib jaotada:

- paiksed hoonevälised müraallikad - tootmisettevõtted;
- transpordimüra.

Peamised kahjulikud tervisemõjud, mis tekivad ülemäärase (eriti pikema kestusega) müra mõjul on:

- elukvaliteedi halvenemine (takistus vestluses, raadiokuulamises jne.);
- unehäirete, tuju ja enesetunde halvenemise, loiduse või agressiivsuse teke;
- vaimse töövõime langus, õppimisvõime vähenemine;
- stressi ja väsimuse arenemine (stressihormoonide taseme tõus organismis);
- vererõhu muutumine (tõus või langus), kõrgvererõhutõve tekke soodustamine (insultide sagenemine);
- südame isheemiatõve esinemissageduse suurenemine.

Müra kahjustav toime oleneb:

- heli intensiivsusest (dB)
- sagedusest (Hz)
- müra kestusest ja jaotusest (müraekspositsioon tüüpilise tööpäeva jooksul)
- kumulatiivsest müraekspositsioonist (pikema perioodi näit aastate vältel)

Sotsiaalministri määruse nr 42, 04.03.2002 “Müra normtasemed elu- ja puhkealadel, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid” § 5, lg 5, punkt 2 **kehtestatud normväärtusi**:

	päeval	öösel
I kategooria (looduslikud puhkealad ja rahvuspargid)	50 dB	40 dB
II kategooria (elamualad, puhkealad)	55 dB	40 dB
III kategooria (segaala: elamud ja tootmisettevõtted)	60 dB	45 dB
IV kategooria (tööstusala)	65 dB	55 dB

Müra normtasemed liigitakse järgmiselt:

- **Taotlustase** – müra tase, mis üldjuhul ei põhjusta häirivust ja iseloomustab häid akustilisi tingimusi.
- **Piirtase** – müra tase, mille ületamine võib põhjustada häirivust ja mis üldjuhul iseloomustab rahuldavaid (vastuvõetavaid) akustilisi tingimusi. Müra tase ei tohi olemasolevatel hoonestatud aladel ületada piirtaset.

Müra prognoos:

Arvestades, et hetkel ei ole teada uutel tootmis- ja ärimaadel planeeritavad tootmistegevused, ei ole teada ka nendega kaasnev müratase, see sõltub eelkõige kasutatavast tehnoloogiast ja tootmise intensiivsusest. Seetõttu on käesolevas KSH toodud üldinformatsioonina võimalike tootmistegevustega kaasnev müratase. Kuna üldplaneeringuetapis ei ole täpselt teada, millised võivad olla planeeritavad tootmistegevus tulevikus, on oluline hinnata maksimaalset tootmisest tekkivat mürataset.

Peamiste tootmistegevustega kaasnev maksimaalne müratase ⁶:

– Paberitööstus	95 dB
– Puidutööstus	91 dB
– Toidu- ja maitseainetööstus	90 dB
– Tekstiilitööstus	85-97 dB
– Põllumajandus, ratastraktorid	92-100 dB

Saasteallikast kindlal kaugusel mürataseme hindamiseks kasutati järgmist valemit:

$$L_r = L_p - 20 * \log_{10} r - 8 \text{ dB, kus}$$

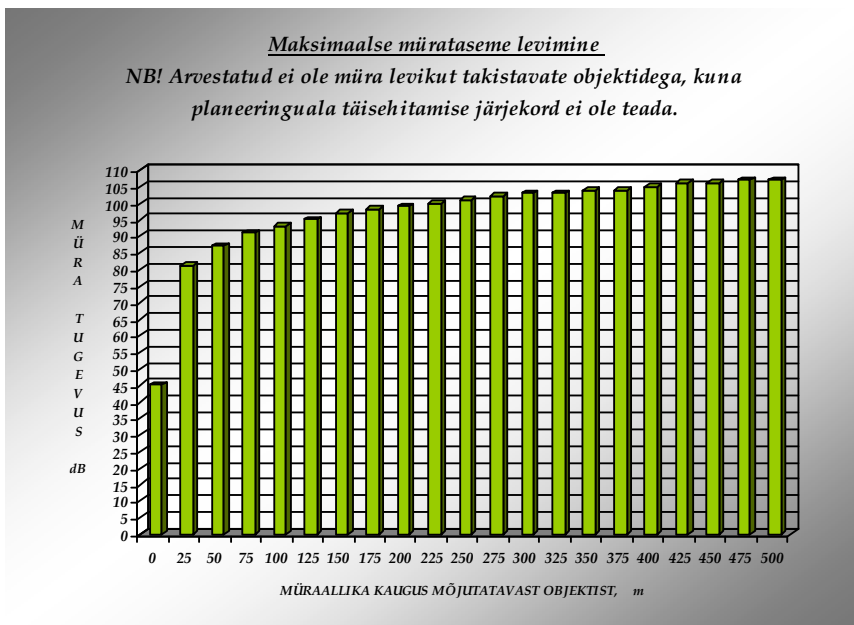
L_p - müratase müraallikas, dB

r - kaugus müraallikast, m

8 - sumbumiskoeffitsient õhus.

Müraprognoosi aluseks on võetud elamualadele kehtestatud normväärtus 45 dB ning on teostatud tagurpidi arvutus maksimaalseks müratasemeks ettevõtlusalal. Prognoosis ei ole arvestatud müratõketega, ega ettevõtlusala hoonestusega.

Graafik 6.1.5-1. Prognoositav müra levimine ettevõtlusalal

⁶ Tegelik müratase sõltub tootmise planeerimisest, hoonete konstruktsioonidest ning väljaspool hooneid läbiviidavatest tegevustest.

Joonis 6.1.5-1. Soovituslikud mürapiirkonnad

Tabel 6.1.5-1. Müra mõjud inimese tervisele.

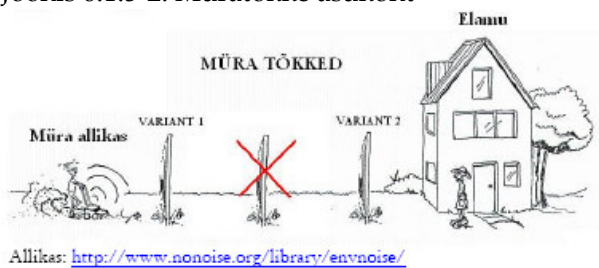
Heli intensiivsus	Müra allikad	Mõju tervisele
0 (dB)	absoluutne vaikus	-
10-15 (dB)	langev leht	
20-25 (dB)	väga vaikne, tiksuv käekell	
30 (dB)	sosin	
40 (dB)	vaikne vestlus	
65-80 (dB)	heliseadmed (60-90 dB); vali kõne, inimehääled, laste kilked ja nutt (kuni 80 dB); kodumasinad (60-80 dB)	selged vegetatiivsed kahjustused (tahteile mitte alluvad, toitumise ja kasvamisega seotud): närvilisus.
85 (dB)	tänavaliiklus tipptunnil	

90 (dB)	karjumine, kreissaag	väga vali, ohustab tervist
95-105 (dB)	muusika kõrvaklappidest	kahjustab tervist: algavad kuulmiskahjustused (kurtus, nürmus)
110 (dB)	lennukimootor 240m kaugusel	
115 (dB)	puidutööpingid (100-120 dB)	
120 (dB)	äike, väline kontsert	valulävi (130 m kaugusel) siseelundite talituse kesknärvisüsteemi ja vereringe häired

Vajadusel müratõkke planeerimisel tuleb silmas pidada, et tõkke kasutamine on otstarbekam müraallika või mõjutatava objekti lähedal, mitte näiteks nende võrdsel vahekaugusel (vt. Joonis 6.1.5-2).

Müratõkkeks võib kasutada müra valve, tihedat kõrghaljastust, puidust tarasid jne. Kuna müraallikaks on tootmistegevus, siis tuleks eelkõige müratõkestamisele tähelepanu pöörata tootmismaa detailplaneeringu koostamise käigus. Samuti ei kaasne tootmismaa rajatud müratõkkega niivõrd esteetilisi tingimusi (müratõkke peaks olema piisavalt kõrge ja läbipaistmatu) ning kõikidel juhtudel ei sobi need elamukruntide piireteks. Seega oleks eelistatum Joonisel 6.1.5-2 toodud müratõkke asukohavõimalustest VARIANT 1.

Joonis 6.1.5-2. Müratõkke asukoht

Allikas: <http://www.nonoise.org/library/envnoise/>

Tabel 6.1.5-2. Kaitsehaljastuse efektiivsus.

Nr.	Kaitseistutuse iseloomustus	Kaitseriba laius, m ⁷	Leevedus efektiivsus
1	1 realine lehtpuuistutus koos põõsastikuga	10,0	4 dB
2	3-realine lehtpuuridaistutus koos põõsastikuga	10,0	8 dB
3	4-realine lehtpuuridaistutus koos kahehindealise põõsastikuga	15,0	9 dB
6	4-realine okaspuuridaistutus koos kahehindealise põõsastikuga	15,0	17 dB
7	5-realine lehtpuuridaistutus koos kahehindealise põõsastikuga	20,0	10 dB
8	5-realine okaspuuridaistutus koos kahehindealise põõsastikuga	20,0	18 dB
9	6-realine lehtpuuridaistutus koos kahehindealise põõsastikuga	25,0	11 dB
10	7-8 realine lehtpuuridaistutus koos kahehindealise põõsastikuga	30,0	11 dB

⁷ Kaitseriba on kogu vahemaa müra allika ning mõjutatava objekti vahel, mis sisaldab endas kaitsehekki ning näiteks haljasala.

6.1.6 Muud küsimused – välismõjud

Maantee mõjud

Vastavalt Teede- ja sideministri 28.09.1999.a. määrusega nr 55 kinnitatud „Tee projekteerimise normid ja nõuded”, mis mõjutavad muuhulgas ka uute elamute rajamist, teedele vastavalt selle klassile kaitsevööndid ning sätestavad võimalikud keskkonningimused nendes vööndites. Kaitsevööndid peaksid andma eelkõige informatsiooni tee keskkonnamõjude kohta, vältimaks ebasoovitavat maakasutust teele liiga lähedal.

Tabel 6.1.6-1. Teede kaitsevööndid

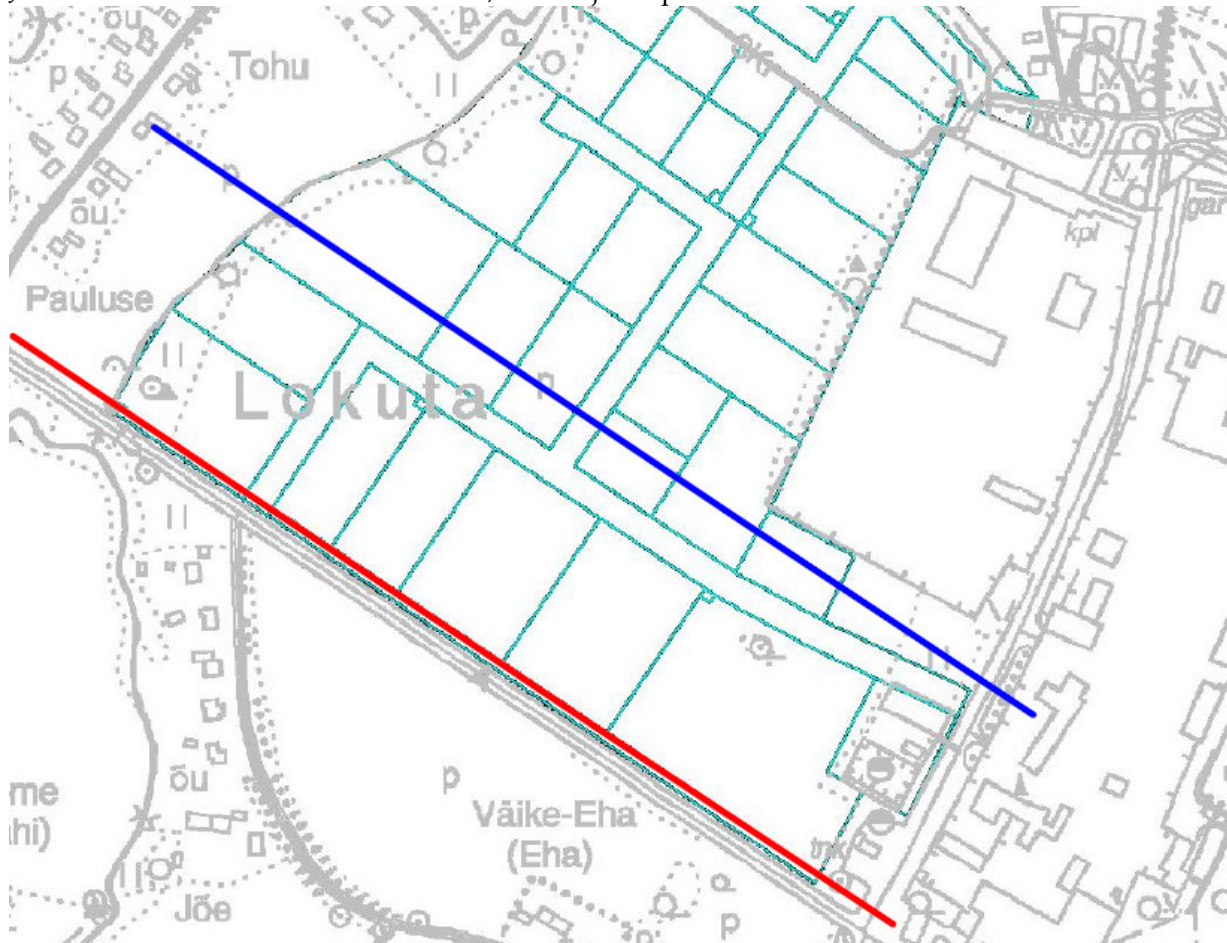
<i>Vööndi nimi</i>	<i>Mõju tase</i>	<i>Elukeskkonna iseloomustus</i>	<i>Võimalused majanduslikuks kasutamiseks</i>
A. Tehnoloogiline	Õhk ja pinnas on saastunud. Maastik on täielikult ümberkujundatud.	Inimese pikaajaline viibimine vööndis võib olla nende tervisele kahjulik.	Maantee kaitseistandikud, tehnovõrgud.
B. Sanitaarkaitse	Õhusaaste ületab perioodiliselt lubatud piirkontsentratsiooni, pinnase saastamine võib arvestusliku perioodi lõpuks saavutada lubatud piirkontsentratsiooni. Maastik on tunduvalt muutunud.	Inimese elamine ja puhkamine on tervisele ohtlik.	Tootmisobjektid kooskõlas sanitaarnormidega. Lubatud osaliselt põllundus (v.a. vilja- ja marjaistandikud, juurviljade kasvatamine).
C. Mõju	Esineb õhusaastefooni ületamise üksikjuhtumeid, hüdroloogia, mikrokliima üksikute näitajate muutmine, taimestiku ja loomastiku esinemise muudatusi.	Sobib elamiseks, arvestades elukeskkonna taseme langemisega.	Piiratud võimalused puhke-, ravi-, kulutuuri- jne asutuste ning puhke- ning virgestusalade paiknemiseks. Tootmistegevuse piiranguid ei ole.

Tabel 6.1.6-2. Teede mõjuvööndite ulatus

<i>Vööndi nimi</i>	<i>Vööndi piiri horisontaalkaugus sõidutee servast, m</i>			
	<i>Maantee klass</i>			
	<i>Kiirtee I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV ja V</i>
A. Tehnoloogiline	30	20	12	6
B. Sanitaarkaitse	300	200	200	60
C. Mõjuvöönd	3000	2000	1500	300

Vastavalt maanteeameti andmetele on Tallinn-Rapla-Türi maantee liiklussagedus Lokuta piirkonnas kuni 3000 autot ööpäevas ning arvestades piirkonna arendusest ning üldise autostumisest tuleneva liiklussageduse tõusuga (aastaks 2025 kuni 2,5 korda), on Tallinn-Rapla-Türi maantee Lokuta piirkonnas vastav III klassi maantee mõjudele.

Joonis 6.1.5-1. Teekaitsevööndite ulatus, mis mõjutab peamiselt uute elamute ehitamist

Tingmärgid: — Sanitaarkaitsevöönd
— Tehnoloogiline vöönd

Eeltoodust järeldub, et Alternatiiv nr 1 rakendamisel peaks jääks suurem osa planeeritavast alast elamutevabaks. Seetõttu saab sinna ikkagi planeerida äri- ja tootmismaad. Võimalusel võibki ettevõtluse arendamisega alustada maanteeäärsest osast, mis annab vajadusel (näiteks vähene huvi ettevõtete poolt või surve uute elamumaade järgi piirkonnas) planeeringuala põhjaossa laiendada hoopis Lokuta elamuala.

7 ALTERNATIIVIDE VÕRDLEMINE

0-alternatiiv tähendaks olemasoleva olukorra jätkumist ning planeeringu mitterakendamist. Sellega ei täideks Türi valla arengukavaga sätestatud eesmärgid ning ei võimaldata piirkonda uute töökohtade loomise võimalusi, mis võiks oluliselt arendada piirkonna sotsiaalmajanduslikku keskkonda.

Tabel 7-1. Mõjude olulisuse hindamise skaala.

0	oluline mõju puudub	()	Soovitatud meetmetega vähendatav või ärahoitav negatiivne mõju; potentsiaalne positiivne mõju
-1	nõrk negatiivne mõju	1	nõrk positiivne mõju
-2	mõõdukas negatiivne mõju	2	mõõdukas positiivne mõju
-3	oluline negatiivne mõju	3	oluline positiivne mõju

Tabel 7-2. alternatiividega kaasneva keskkonnamõju kokkuvõte ja hinnang

<i>Keskkonnaaspekt</i>	<i>Alternatiiv 1</i>	<i>Alternatiiv 2</i>
Vastavus teistele planeeringudokumentidele	Türi valla arengukava küll toob välja uute elanike ning uute elamupiirkondade rajamise vajaduse, kuid üldplaneeringu eskiislahendus näeb võimalike elamualadena teisi piirkondasid.	Ettevõtlusala rajamine Lokuta mäele vastab Türi valla arengukavale ning üldplaneeringu eskiislahendusele
<i>Hinnang</i>	<i>Oluline negatiivne mõju, -3</i>	<i>Oluline positiivne mõju, 3</i>
Mõju põhjaveele, sh pinnaveele	Seoses ehitustegevusega muudetakse ala senist pinnasevee liikumist, säilitatakse üldine vee liikumise suund lääne suunas. Võimalik põhjavee tarbimine ja reoveeteke on täpsemini prognoositav. Keskkonnanõuetele vastava reoveepuhasti rajamisel Türi linna, mõju väike.	Seoses kaasaegse sade- ja drenaažvee kogumise süsteemi ehitamisega on tootmistegevusest tingitud pinnase- ja põhjavee reostumise riski vähendatud miinimumini. Põhjavee tarbimine ning reovee tekkimine ei ole täpselt prognoositav, kuid eelnimetatud tingimuste ja leevendavate meetmete rakendamisel on mõju väike.
<i>Hinnang</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>
Mõju pinnasele	Planeeringu alusel rajatavate hoonete ja muude rajatiste ehitamisega muudetakse ulatuslikult senist pinnakatet, kuid see ei erine tavapärasest ehitustegevusest.	
<i>Hinnang</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>
Mõju õhukvaliteedile	Kuna eramutepiirkond jääks tõenäoliselt lokaalküttele, lisanduks piirkonda kuni 160 paikset saasteallikat, mis sõltuvalt kasutatavast kütusest emiteeriks välisõhku märkimisväärses koguses saasteaineid.	Planeeringulahenduse järgi liituks ettevõtlusala kaugküttevõrgustikuga. Ventilatsiooniavadeist tulenev õhusaaste on lihtsalt leevendatav. Transpordist tulenev õhusaaste on tõenäoliselt kõrgem kui elamupiirkonna puhul.

<i>Hinnang</i>	<i>Mõõdukas negatiivne mõju, -2</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>
Mõju elustikele ja ökosüsteemidele	Suurel osal planeeritavast alast senine pool-loodusliku rohumaa taimkate hävineb. Seetõttu tuleks hoonetevahelisele alale ja teede äärde rajada rohkesti uut kõrghaljastust. Pool-loodusliku rohumaa ja niiskuslembeste loomaliikide (kahepaiksed, närilised, jt) elualad ahenevad. Rajatava kõrghaljastuse puud ja põõsad on soodsaks elukohaks mitmetele põõsalindudele. Summaarne mõju neutraalne või nõrk negatiivne.	
<i>Hinnang</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>
Maastikuilme ja maakasutuse muutused	Planeeringu rakendamisel mõlema alternatiivi puhul kujundatakse olemasolev maastik ulatuslikult ümber. Samas tuleb maastikuilme muutuse seisukohast arvestada, et hetkel on tegemist kasutamata linnakeskkonna ruumiga, kuna ümbritsevatel aladel nähakse tulevikus ette nii tootmise kui elamualade laiendamist ning Türi linna tihehoonestusega ala liikumist rapla poole. Sõltuvalt vaatesuunast, sulanduks piirkond kokku nii Lokuta elamupiirkonna kui ka Tehnika tänava tootmispiirkonnaga. Kuna piirkonna üldplaneeringu eskiis näeb ala just tootmisalana on Alternatiiv 2 üldise arengu seisukohast positiivsem.	
<i>Hinnang</i>	<i>Mõõdukas positiivne mõju, 2</i>	<i>Oluline positiivne mõju, 3</i>
Mõju inimese tervisele ja heaolule	Lähtuvalt Tallinn-Rapla-Türi maantee mõjudest, ei ole suurem osa alast uute elamute rajamiseks sobiv, mis tähendaks neile ikkagi teise kasutusotstarbe leidmist. Samuti võib lokaalkütte kasutamine kaasa tuua õhukvaliteedi tuntavat langust elamupiirkonnas sees, kuna eramute korstnast on selle madaluse tõttu, saasteainete hajumine raskendatud.	Kuna ettevõtlusalal ei ole võimalik täpselt hinnata võimalikke tekkivaid keskkonnamõjusid, on neid võimalik edukat leevendada ning üldiselt ei ole tavapärased ettevõtlusalad tekitanud pöördumatuid kahjustusi naaberaladele.
<i>Hinnang</i>	<i>Mõõdukas negatiivne mõju, -2</i>	<i>Nõrk negatiivne mõju, -1</i>
Sotsiaalmajanduslikud mõjud	Kuigi uute elukohtade loomine on sotsiaal-majanduslikult positiivne, kuna valdavalt on uuselamurajoonide elanikeks töörealised elanikud, parandatakse sellega valla elanike ealist struktuuri. Negatiivseks on asjaolu, et Türi valla arengud näevad elamualadena teisi piirkondi.	Planeeringu elluviimisel täieneb Türi linnas väljakujunenud Lokuta piirkonna tootmisala. Ettevõtlusala tegevust alustavad ettevõtted loovad juurde palju uusi töökohti. Tallinn-Rapla-Türi mnt ning Tehnika tänava äärne, kompaktne, kaasaegne äri- ja tootmispiirkond muudab Türi valla ja Türi linna imagot positiivsemaks.
<i>Hinnang</i>	<i>Mõõdukas positiivne mõju, 2</i>	<i>Oluline positiivne mõju, 3</i>

Tabel 7-3. Hindamistulemuste kokkuvõte

<i>Alternatiiv</i>	<i>Hinnang kokku</i>
Alternatiiv 1	- 6

KSH ettepanek: lähtuvalt eeltoodud hinnangust on planeeritava tegevuse Alternatiiv 2, ettevõtlusala rajamine, sobiv ning ei too efektiivsete leevendavate

Alternatiiv 2	+ 4
---------------	-----

meetmete rakendamisel kaasa piirkonna keskkonnaseisundi olulist halvenemist. Seega tehakse käesoleva KSH-ga ettepanek Lokuta ettevõtlusala arendamisega jätkata ning täiendavate asukohaalternatiivide leidmine ei ole vajalik.

8 KESKKONNASEIRE ETTEPANEKUD

Riiklikul keskkonnaseirel on 3 põhitasandit: 1) **riiklik keskkonnaseire** (riigieelarvest finantseeritav seire, mis keskendub vee- ja õhukvaliteedi ning eluslooduse muutuste jälgimisele); 2) **kohaliku omavalitsuse** keskkonnaseire (finantseeritakse riigi ja/või kohaliku omavalitsuse eelarvest, tugineb omavalitsuse keskkonnakorralduse kavadele); 3) **ettevõtte keskkonnaseire** (vabatahtlikult, keskkonnavalda või ettevõtte keskkonnajuhtimissüsteemi poolt ettenähtud mahus ettevõtja poolt ettevõtte eelarvest teostatav seire).

Arvestades, et käesoleva planeeringu rakendamise järgselt ei jää Arendajale pikaajalisi kohustusi, peaks keskkonnaseiret antud piirkonna suhtes teostama Türi Vallavalitsus.

I osa: võimalike negatiivsete muutuste fikseerimine	a) Veeseire <u>Eesmärk</u> analüüsida veekaitsemeetmete tõhusust	Teostatakse seiret kahes osas: ▪ Reo- ja heitveekvaliteedi seire – mis peaks andma informatsiooni veeettevõtjale kanalisatsiooni juhitava reovee kohta. Seiret tuleks rakendada just ettevõtete puhul, kust ei juhita kanalisatsiooni ainult olmereovett, vaid ka tootmisvett. Meede annab informatsiooni võimaliku eelpuhastuse rakendamise vajaduse üle. Heitveeseiret tuleks teostada sadevee liiva-õlipüüdurite suublatest Kuresoo peakraavis. ▪ Pinnaveekogude, sh Kuresoo peakraavi veekvaliteedi seire.
	a) Transpordikoormuse kasv	Jälgitakse ettevõtlusalast tingitud transpordikoormuse kasvu, võimalusel tehes eraldi arvestust veo- ja sõiduautode osas.
	b) Õhuseire	Spetsiaalseid õhukvaliteedi mõõtmisi planeeringu rakendamine kaas ei too. Saasteainete mõõtmise vajadus otsustatakse vajadusel suurte paiksete saasteallika lisandumisel piirkonda nende välisõhu saasteloa väljaandmisel Järvamaa keskkonnateenistuse poolt.
	c) Müraseire	Paralleelselt ettevõtlusala kasutusega, tuleks teostada piirkonnas reaalseid müramõõtmisi, mille alusel saab otsustada täiendavate leevendavate meetmete vajaduse üle.
II osa: positiivsete muutuste fikseerimine	c) uute töötajate arv	Jälgitakse kui palju uued ettevõtted uusi töökohti juurde loovad. Selle alusel saab teha järeldusi, kui palju täitis planeeritud tegevus oma eesmärgi Türi valla jaoks.

Parim võimalik tehnika (PVT) peab vastama tegevusala ja selles rakendatavate töömeetodite tõhusaimale ja arenenuimale astmele. Seda võib põhimõtteliselt pidada sobivaks heite piirväärtuse aluse määramiseks, et vältida või vähendada heidet ja selle mõju kogu keskkonnale.

Parima võimaliku tehnika mõistes tähendab:

- Tehnika – käitises kasutatavat tehnoloogiat ning käitise kavandamise, ehitamise, hooldamise, käitamise, tegevuse lõpetamise ja sulgemise viisi.

- Võimalik tehnika – käitajale mõistlikul viisil kättesaadavat (kodu- või välismaist) nüüdisaegset tehnikat, mille kasutamine on kulusid ja eeliseid arvesse võttes majanduslikult ja tehniliselt vastuvõetav ning tagab keskkonnanõuete parima täitmise.
- Parim – tõhusaim kogu keskkonna kaitsmiseks.

Parima võimalik tehnika näited:

Euroopa Liidu PVT kirjeldused (Best Available Techniques Reference Documents, BREFs) valmivad paariaastase projektitöö käigus Euroopa IPPC Büros (European IPPC Bureau, EIIPCB). Täna on valminud või viimases valmimisjärgus üle 30 BREF-i, mis on täies ulatuses ja tasuta kättesaadavad igale asjahuvilisele EIIPCB koduleheküljelt <http://eippcb.jrc.es/> või Keskkonnaministeeriumi IPPC koduleheküljelt www.envir.ee/ippc lingi PVT (Parim võimalik tehnika) alt.

BREF-id jaotuvad nn vertikaalseteks ehk tootmisharu BREF-ideks ja horisontaalseteks ehk mingit funktsionaalset tegevusvaldkonda, mis on ühine mitmete tootmisharudele, kirjeldavateks BREF-ideks. Näiteks kuuluvad vertikaalsete BREF-ide hulka: Tsemendi ja lubja tootmise BREF, Tselluloosi ja paberi tootmise BREF, Nafta ümbertöötamistehaste BREF, Suurte põletusseadmete BREF, paljud BREF-id keemiatööstuse eriharudele, Intensiivse looma- ja linnukasvatuse BREF jne.

Horisontaalsete BREF-ide hulka kuuluvad: Lahkuvate gaaside puhastamise BREF, keemiatööstusele, Külmutustehnika kasutamise BREF, Ladudest lähtuva saasteheite BREF, Reovee ja saastunud gaaside puhastamise BREF, Energiakasutuse efektiivsuse BREF jne.

EIIPCB valmistab vaid neid BREF-e, mille kasutusulatus on lai, st nendest on huvitatud enamik Euroopa Liidu liikmesriike. Peale BREF-ide kasutatakse PVT tuvastamiseks veel mitmete riikide (USA, Iirimaa jt) ning rahvusvaheliste organisatsioonide (Maailmapanga Grupp (WBG), Helsingi Komisjon (HELCOM) jt) PVT kirjeldusi. Neis kõigis antakse suuremal või vähemal määral, üldiste tootmisharu või funktsionaalset tegevusala iseloomustavate andmete kõrval, ülevaade kasutusel olevast tehnikast, PVT soovitudest ja ka selle kasutamisega kaasnevatest saasteheite tasemetest, tootmissisendite erikuludest ning muudest kontrollitavatest näitajatest. Paljud riigid on asunud koostama BREF-ide eeskujul oma juhendmaterjale, mis on omakeelsed, lühemad ja kompaktsemad või käsitlevad mingit spetsiifilist tootmisvaldkonda, mille levi on EL-i mastaabis liiga kitsas. Eestis kuulub sellisesse valdkonda põlevkivitööstus ja -energeetika. Praktikas kasutatakse ühe suursuurtööstuse PVT kirjeldamisel kombinatsiooni mitmest vertikaalsest ja horisontaalsest BREF-ist.

Ettevõtlusalale tootmisettevõtete projekteerimisel tuleb jälgida olemasolul vastava tegevusvaldkonna parima võimaliku tehnoloogia juhendeid, et tagada väikseim keskkonnamõju ning säästlik ressursikasutus tootmises.
--

9 LISAD:

9.1 Seisukohad KSH programmi eelnõule

9.1.1 Maa-ameti seisukoht

MAA-AMET

Estonian Land Board

Lp Jargo Jürgens
OÜ RealEnviron
Päinurme
Koigi vald
72502 JÄRVAMAA

Teie 02.02.2007 nr 7-1.4/381
23.03.2007

Meie 05.03.2007 nr 6.2-3/1745
14.04.2007 nr 6.2-3/1745

Lokuta tööstusküla detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Olete pöördunud Maa-ameti poole oma 23.03.2007 kirjaga, milles palute seisukohta Türi valla Lokuta tööstusküla detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi sisu osas.

Käesolevaga anname teada, et Maa-amet ei esita vastuväiteid Lokuta tööstusküla detailplaneeringu KSH programmile. Palume hoida Maa-ametit kursis Lokuta tööstusküla detailplaneeringu KSH menetlemise edasise käiguga ning esitada Järvamaa Keskkonnateenistuse poolt heakskiidetud KSH programm ja KSH aruanne koos Lokuta tööstusküla detailplaneeringu materjalidega.

Lugupidamisega

Raivo Vallner
Peadirektori esimene asetäitja
peadirektori ülesannetes

Kristi Kivimaa 675 0127

Mustamäe tee 51
PK/BOX 1635
10602 Tallinn, ESTONIA
Registrikood/Reg code 70003098

Tel/Phone +372 665 0600
Faks/Fax +372 665 0604
E-post/e-mail: maaamet@maaamet.ee
Internet: www.maaamet.ee

Arvelduskonto 10220027689012
SEB Eesti Ühispank
Saaja Rahandusministeerium
Viitenumber 1200003974

9.1.2 Türi vallavalitsuse seisukoht

TÜRI VALLAVALITSUS

OÜ Real Environ
Päinurme
Koigi vald
51005 Tartu

8. aprill 2007 nr 9-4.5/ 1494

**Seisukoha esitamine Türi vallas Lokuta külas
koostatava „Lokuta ettevõtlusala” detailplaneeringu
elluviimisega kaasneva keskkonnamõju
strateegilise hindamise programmi osas**

Türi Vallavalitsus vaatas läbi Teie esitatud keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi projekti, mille järgi OÜ RealEnviron kavatab hinnata Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega, Kuresoo peakraaviga ning Eki kinnisasjaga (kü 83601:002:0860) piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkidele (planeeringu projektis ja käesolevas dokumendis edaspidi nimetatud „Lokuta ettevõtlusala”) koostatava detailplaneeringu elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju.

Türi vald kavandab planeeringuala laiendamist eraomandis oleva Eki kinnisasja võrra. Nimetatud küsimus otsustatakse Türi Vallavolikogu 30. mai 2007 istungil. Palume antud asjaoluga arvestada ka KSH programmi koostamisel.

Türi vallavalitsus nõustub esitatud programmis kavandatuga välja arvatud mõned puudused, mille kohta on järgnevad ettepanekud:

1. Muuta planeeringu nimetust ja anda planeeringule nimetuseks „Lokuta ettevõtlusala”. Praegune levinud nimetus „Lokuta tööstusküla” ei sisaldu üheski ametlikus dokumendis ega kajasta planeeringu tegelikku eesmärki. Vastav ettepanek on tehtud ka planeeringu koostajale.
2. Käsitleda keskkonnamõju strateegilises hidamises Eki kinnisasja (kü 83601:002:0860) planeeringuala osana, mitte piirinaabrina. Vastav ettepanek on tehtud ka planeeringu koostajale. KSH jätkamiseks palume ära oodata, millise otsuse langetab nimetatud küsimuses Türi Vallavolikogu 30.mai toimuv istungil.
3. Muuta programmi esitatud tegevuste ajakava, nii, et selles oleks ette nähtud piisav ajavaru kõigi seadusest tulenevate tegevuste korraldamiseks.
4. Arvestada programmis tehtud keeleliste parandustega, mis edastatakse Teile elektrooniliselt.

Lugupidamisega

Ene Mägi
planeeringuspetsialist

Lisa: Programm parandustega (esitatakse elektrooniliselt aadressil real.environ@mail.ee)

Kohtu tänav 2
72213 Türi
JÄRVAMAA

telefon 384 8201
faks 384 8248
e-post vallavalitsus@tyri.ee
internet www.tyri.ee

reg-kood 75033460
ak 10702003740008
SEB Eesti Ühispank

9.1.3 Tallinna Tervisekaitsetalituse Järvamaa osakonna seisukoht

TALLINNA TERVISEKAITSETALITUS Järvamaa osakond

Hr. Jargo Jürgens
OÜ Real Environ
Päinurme, Koigi vald
72502 Järvamaa

Teie 23.03.2007.a

Meie 13.04.2007.anr.130/6-5-2

Seisukoht Türi valla Lokuta tööstusküla detailplaneeringu KSH
programmi sisu kohta.

Tutvunud Teie poolt meile seisukoha võtuks esitatud Järvamaal, Türi vallas
“Lokuta tööstusküla” detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise
programmi (KSH) materjalidega 9-l lehel esitan alljärgnevad märkused:

2.Kavandatava tegevuse eesmärk p.8 Projekteerimistingimuste määramisel tuleb
lähtuda Sotsiaalministri 04.03.2002.a määruses nr. 42 “ Müras normtasemed elu-ja
puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise
meetodid” toodud arvulistest suurustest uutel planeeritavatel aladel. § 4 lg.1 kohaselt
uutel planeeritavatel aladel ja ehitistes peab müratase jääma **taotlustaseme
piiridesse.**

Näha ette müra prognoosi (müra taotlustaseme arvestuse) koostamise kohustus
detailplaneeringus, et tagada kavandatava tegevuse eesmärk – tootmisettevõtete
tegevuse tulemusel ei teki piirkonna elanikke oluliselt häirivat müra.

5.Planeeringu keskkonnamõjud. Tulevikus läbiviidavat majandustegevust
teadmata ei ole võimalik ka keskkonnamõju (näit. müra osas) hinnata.

7. KSH aruande sisu

p.4 Detailplaneeringu ja selle alternatiividega kaasneva keskkonnamõju analüüs

- Mõju inimese heaolule ja tervisele osas hinnata ka planeeringu üldist mõju
kontaktaladele.

Lugupidamisega

Taima Andrus
Osakonna juhataja

Järvamaa osakond
Pärnu 56 72712 PAIDE
Tel 38 50 613
Faks 38 50 502
E-post jarvamaa@tervisekaitse.ee
<http://www.tervisekaitse.ee>

Tallinna Tervisekaitsetalitus
Narva mnt 48 10150 TALLINN
Tel 648 4991
Faks 648 4699
E-post tallinn@tervisekaitse.ee
Registrikood 70002963

9.1.4 Põhja Regionaalse Maanteeameti seisukoht

PÕHJA REGIONAALNE MAANTEEMET

OÜ RealEnviron
Päinurme, Koigi vald
72502 Järvamaa

Teie 23.03.2007 nr

Meie 16.04.2007 nr 7-4/551

Lokuta tööstusküla detailplaneeringu keskkonnamõju hindamisest

Põhja Regionaalne Maanteeamet ei võta seoses rajatava tööstuskülaga tulevikus endale kohustusi heitgaasi ja müra mõjude vähendamiseks vajalike täiendavate meetmete osas.

Lugupidamisega

Aivo Salum
Direktori asetäitja

Pärnu mnt. 463^A
10916 TALLINN
Reg. nr. 70007541

Telefon: 630 4800
Faks: 630 4858
e-post: info@pohja.mnt.ee

9.1.5 Järvamaa Keskkonnateenistuse seisukoht

KESKKONNAMINISTEERIUM
Järvamaa Keskkonnateenistus

OÜ RealEnviron
Betooni 9
51014 Tartu

Teie: 23.04.2007
Meie: 16.04.2007 nr 34-12-1/17986

Seisukoha andmine

Järvamaa Keskkonnateenistus, tutvunud Teie poolt esitatud Türi valla Lokuta tööstusküla detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga, annab vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (vv 22.02.2005.a) paragrahvile 36 lg 3 eelnimetatud dokumendile alljärgnevad seisukohad/ettepanekud:

- Kuna hetkel puudub Türil keskkonnanõuetele vastav reoveepuhasti, tuleb keskkonnamõju strateegilisel hindamisel väga põhjalikult käsitleda reovee kogumise, ärajuhtimise ja puhastamise võimalikke variante ja lahendusi koos hinnangu andmisega Lokuta tööstusküla alalt.
- Leheküljel 4 punktis 5 “Planeeringu keskkonnamõjud” on toodud, et kavandatava tegevuse keskkonnamõju ulatus on erinavate keskkonnalelementide (nt. välisõhk, pinnavesi, põhjavesi, müra jne) puhul väga erinev ja võib sõltuda eelkõige tulevikus läbi viidavatest majandustegevustest. Juhime tähelepanu asjaolule, et sõltuvalt majandustegevusest võib ka jäätmete teke keskkonda mõjutada. Seda teemat peaks lähemalt käsitlema.

Lugupidamisega

Allan Piik
Juhataja

Kristo Keevend 38 48 684, kristo.keevend@jarva.envir.ee
Egle Alt 38 48 744, egle.alt@jarva.envir.ee
Milvi Aun 38 48 686, milvi.aun@jarva.envir.ee
Olavi Randver 38 48 685, olavi.randver@jarva.envir.ee

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 384 8688
faks 385 7118
kkt@jarva.envir.ee

Postiaadress:
Wiedemanni 13
72213 TÜRI

9.2 KSH programmi avalikustamine

9.2.1 Ametlike Teadaannete kuulutus

Kasutajatugi

26.09.2007 **Keskkonnamõju hindamise teated**

OÜ Aarens Projekt teatab, et on valminud Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (planeeringu projektis ja KSH programmis edaspidi nimetatud "Lokuta ettevõtlusala") ning eraomandis oleva Eki kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.

Detailplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud Türi Vallavolikogu 26. juuli 2006. a otsusega nr 123. Planeeringuala laiendati Eki kinnisasja (kü 83601:002:0860) võrra Türi Vallavolikogu 30. mai 2007 otsusega nr 57.

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu eesmärgiks on Türi vallas, Türi linna piiril asuva tööstusala laiendamine Lokuta küla suunas. Planeeringuga kavandatakse ligikaudu 25 ha suuruse maa-ala väikesteks ja keskmisteks tootmis-, teenindus- ja äriettevõtete kruntideks jaotamist.

Detailplaneeringuga kavandatav tegevus võib-olla keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 ning § 6 lõigete 2-4 tähenduses olulise keskkonnamõjuga.

Detailplaneeringu algatajaks ja kehtestajaks on Türi Vallavolikogu ning detailplaneeringu koostamist korraldab Türi Vallavalitsus (Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald). Detailplaneeringu koostaja on OÜ Aarens Projekt (Pärnu 58, Paide linn. Kontaktisik Eiki Ilves, tel 511 3837, e-post: eiki@arens.ee). Keskkonnamõju strateegilist hindamist teostab OÜ RealEnviron (Betooni 9, Tartu. Kontaktisik Jargo Jürgens, tel 521 4263, e-post: real.environ@mail.ee).

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja detailplaneeringu algatamise otsusega on võimalik tutvuda Türi Raamatukogus 1.-15. oktoober 2007. a. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja detailplaneeringu algatamise otsust saab elektrooniliselt alla laadida Türi Vallavalitsuse kodulehelt <http://www.tyri.ee> ja OÜ Aarens Projekt kodulehelt <http://www.aarens.ee>. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta saab esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kirjalikult Türi Vallavalitsusele aadressil Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond või e-posti teel: vallavalitsus@tyri.ee 15. oktoobrini 2007

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu toimub 17. oktoobril 2007 kell 15.00 Türi Vallavalitsuse hoone II korruse saalis asukohaga Türi linn, Kohtu tänav 2.

www.ametlikudteadaanded.ee

9.2.2 Avalikustamisel laekunud Marge Sargma ettepanekud

[Fwd: ettepanekud Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu koostamis...

Subject: [Fwd: ettepanekud Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu koostamise ja KMH kohta]
From: Vallavalitsus <vallavalitsus@tyri.ee>
Date: Mon, 15 Oct 2007 16:50:37 +0300
To: Ene Mägi <ene.magi@tyri.ee>

Subject: ettepanekud Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu koostamise ja KMH kohta
From: "Marge Sargma" <Marge.Sargma@eas.ee>
Date: Mon, 15 Oct 2007 12:26:27 +0300
To: <vallavalitsus@tyri.ee>

Lugupeetud Türi Vallavalitsus,
Tänan informatsiooni saatmise eest planeeritava Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu ja KMH koostamise kohta!

Mulle kuuluv kinnistu Aiamaa 4 piirneb vahetult kavandatava ettevõtlusalaga, seetõttu esitan oma ettepanekud ja arvamused:

- 1) Keskkonnamõjude hindamine olukorras, kus ei ole teada, milliseid tegevusi/tootmist täpselt hakatakse ettevõtlusalal rakendada, ei võimalda adekvaatselt hinnata keskkonnamõju: sõltuvalt sellest, kas tegemist on plastitööstusega, saekaatriga, loomsete jäätmete töötlemise tehasega või vaibakudumistöökojaga, on mõju keskkonnale väga erinev. Võimalikud tegevusvaldkonnad peaksid olema eelnevalt täpsemalt määratletud.
- 2) Kuna planeeritav ettevõtlusala piirneb vahetult elamumaaga, tuleb detailplaneeringu tingimuste kehtestamisel kindlasti arvestada, et tootmisettevõtete ja lisanduva transpordikoormuse läbi tekkiv võimalik müra, tolm, heitgaasid ja radiatsioon ei ületaks piirnorme mis on ettenähtud elu- ja puhkealadel.
- 3) Juhin tähelepanu, et kavandatava ettevõtlusala vahetus läheduses endises Lokuta mõisas asub tegutsev lasteaed. KMH koostamisega seotud dokumentides on KMH koostaja tähelepanu juhitud küll Lokuta mõisa looduskaitsealaalsele pargile, kuid seal tegutsevat lasteaeda ei ole mainitud. Soovitan planeeringu protsessist informeerida ka lasteaia hoolekogu.
- 4) Detailplaneeringu eskiisis ettenähtud rohevöönd koos kõrghaljastusega ettevõtlusalale viiva tee ja aiandusühistu „Koondis” (Aiamaa tänav) kruntide vahel on väga positiivne lahendus, soovin kindlasti selle jäämist planeeringusse. Kõrghaljastuse puhul palun arvestada, et see ei mõjutaks omakorda negatiivselt aiandustegevust piirnevatel kinnistutel (näiteks kuuskede kasutamisel kõrghaljastusena tekib kaasneva nähtusena sammalde levik ning kuuskede tihe võra varjab aiandustegevuseks vajaliku päikese; seetõttu soovitan kuusekultuuri asemel valida mõni teine liik).

Palun andke mulle tagasisidet, et minu ettepanekud on kätte saadud.

Lugupidamisega,
Marge Sargma,
Kinnistu Aiamaa 4 omanik
Tel. 5151 951
Marge.sargma@eas.ee

ettepanekud Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu koostamise ja KMH kohta.eml

Content-Type: message/rfc822
Content-Encoding: 7bit

9.3 KSH programmi avaliku arutelu protokoll ja osalejate nimekiri

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu eskiisi ja KSH programmi avalik arutelu

Toimumise aeg: 17. Oktoober 2007 a. kell 15.00
Toimumise koht: Türi vallamaja

OSALEJAD:

Nimi	Organisatsioon	Amet	Kontakttelefon	E-post	Allkiri
1. ENDE PELL	Hemaga 17		5185822	eped@hot.ee	
2. ENMAE PAIDOKEP	" 8		3878108	Meremäe@paide.ee	
3. PEE SUUS	Siimmaa RT				
4. Mure Kuuks	Türi V		3818254	tuur.mure@tyri.ee	
5. Muret Toom	Süri V		3848250	maret@tyri.ee	
6. Siim Kurel	Süri V		3848238	tiim.kurel@tyri.ee	
7. Euro Mag	Türi vallamaj.	plg@tyri.ee	3848258	euromag@tyri.ee	
8. Jaga Tõstet, Tõstis	Lokuta 27	10h. jult	5104512	lea@kub.ee	
9. Mure Dü.	Jüri mäd		3840044		
10. Aivo Hantide	Lokuta 4		3857236		
11. Pusti Hemanõli	Eki kuuks		5153265	kusti@edl.ee	
12. Aiem Kaita	ASTA, Lokuta 6	jul. õnnu	5160903	aiem@kaur.ee	
13. Jüri-düis Siimaa	Kõva-Jänemäe	shk@siimaa.ee	5879735	siimaa@siimaa.ee	
14. Eim Mõga	Türi V	ad@tyri.ee	5077131	tyri.maga@tyri.ee	
15. JAK LAKSOO	LOKUTA 2		5167037	jak@kaur.ee	
16. Piret Kiis	M. Linnu Mõel	mad. jult	5342874	piire@kaur.ee	
17. Kait Mae	M. Linnu Mõel	kat@tyri.ee	5340542	kat@tyri.ee	
18. Piret Kuuks	Türi vallamaj.	siim.õnnu	5265702	piire@tyri.ee	
19. Kasper OIT	Türi V	ma. õnnu	5091415	kasper@tyri.ee	
20. Eim Põuetsu	Jüri V.V.	maag@tyri.ee	5848285	eim.põuetsu@tyri.ee	
21. Jüri Ojala	Jüri V.V.	jula@tyri.ee	5053552	jüri.otala@tyri.ee	
22. Jaga Põuetsu	LOKUTA 2	jula@tyri.ee	5814263	jaga.põuetsu@tyri.ee	

9.4 KSH programmi kinnitamine

OÜ RealEnviron
Kurekella 4
Tõrvandi
Ülenurme vald
61707 Tartumaa

KESKKONNAMINISTEERIUM
Järvamaa Keskkonnateenistus

Teie:
Meie: 04.03.2008 nr 34-11-4/11756

Lokuta ettevõtlusala keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine

Tutvunud Teie poolt esitatud Järvamaal Türi vallas “Lokuta ettevõtlusala” detailplaneeringu keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmiga ning vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 39 lõikele 2, otsustab Järvamaa Keskkonnateenistus märkusteta heaks kiita nimetatud keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmi.

Lugupidamisega

Allan Piik
Juhataja

Egle Alt 38 48 744, egle.alt@jarva.envir.ee
Milvi Aun 38 48 686, milvi.aun@jarva.envir.ee
Olavi Randver 38 48 685, olavi.randver@jarva.envir.ee
Kristo Keevend 38 48 684, kristo.keevend@jarva.envir.ee

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 384 8688
faks 385 7118
kkt@jarva.envir.ee

Postiaadress:
Wiedemanni 13
72213 TÜRI

9.5 KSH aruande avalikustamise kuulutus

Kasutajatugi

Ametlikud Teadaanded

06.06.2008 **Keskkonnamõju hindamise teated**

OÜ Aarens Projekt teatab, et on valminud Türi vallas Tallinn-Rapla-Türi maantee, Türi linna Tehnika ja Aiamaa tänava elamukruntidega ning Kuresoo peakraaviga piirnevate Türi linna sissesõidul asuvate jätkuvalt riigi omandis olevatele maatükkide (detailplaneeringus ja KSH aruandes edaspidi nimetatud „Lokuta ettevõtlusala”) ning eraomandis oleva Eki kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne.

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu eesmärgiks on Türi vallas Türi linna piiril asuva tööstusala laiendamine Lokuta küla suunas. Planeeringuga kavandatakse ligikaudu 27 ha suuruse maa-ala väikesteks ja keskmisteks tootmis-, teenindus- ja äriettevõtete kruntideks jaotamist.

Detailplaneeringu algatajaks ja kehtestajaks on Türi Vallavolikogu ning detailplaneeringu koostamist korraldab Türi Vallavalitsus (Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald) koostöös OÜ Aarens Projekt (Pärnu tn 58, Paide linn. Kontaktisik Eiki Ilves, tel 511 3837, e-post: eiki@aaarens.ee) konsultantidega. Keskkonnamõju strateegilist hindamist teostab OÜ RealEnviron (Kurekella 4, Tõrvandi, Ülenurme vald. Kontaktisik Jargo Jürgens, tel 521 4263, e-post: real.environ@mail.ee).

KSH aruande eelnõuga on võimalik tutvuda Türi Raamatukogu ruumides ajavahemikul 07. juuni - 30. juuni 2008. KSH aruande eelnõud saab elektrooniliselt alla laadida Türi Vallavalitsuse kodulehelt <http://www.tyri.ee> ja OÜ Aarens Projekt kodulehelt <http://www.aarens.ee>.

KSH aruandele saab esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kirjalikult Türi Vallavalitsuse aadressil Kohtu tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond või e-posti teel: vallavalitsus@tyri.ee kuni 30. juunini 2008. a.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimub Türi Vallavalitsuse saalis 01. juulil 2008. a kell 16.00.

www.ametlikudteadaanded.ee

9.6 KSH aruande avaliku arutelu protokoll ja osalejate nimekiri

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu ja KSH avalikustamise järgne avalik arutelu

01.07.2008 Türi vallavalitsuses

Algus kell 16.00

Lõpp kell 16.50

Osalesid:

Ene Mägi – Türi Vallavalitsus

Kalju Preimer – vallakodanik

Jargo Jürgens – OÜ Realenviron

Eiki Ilves – Aarens Projekt OÜ

Andrus Pajula – Aarens Projekt OÜ

Juhatas Ene Mägi

Protokollis Andrus Pajula

E.Mägi: Avalikustamise käigus ei laekunud ühtegi ettepanekut. Küsimusi?

K.Preimer: Kunagi oli teisele poole oja planeeritud elamupiirkonna laiendamine. Kas poleks mõistlik jätta mingi ligipääsutee elamutele läbi planeeringuala.

E.Mägi: Planeeringus on kergliiklustee ette nähtud.

K.Preimer: Kergliiklusteed on planeeritud nii maantee äärde kui ka väljakujunenud jalakäiguraja asemele.

K.Preimer: Maapinna kõrguste erinevus on 8m. See on suur probleem. Planeeringus on öeldud, et krunte saab rajada ka etapiviisiliselt. Samas tehnovõrgud tuleb välja ehitada terves ulatuses, näit soojatrassid.

E.Ilves: Seletuskirjas on öeldud, et kuni tsentraalset soojavõrku pole valminud, võib kasutada lokaalset katlamaja vms.

K.Preimer: Kas peab olema selline tingimus, et kohustuslik on soojavõrguga liitumine?

E.Ilves: Nii suur ala peaks jääma kindlasti kaugkütte alasse.

J.Jürgens: Äkki peaks selle lause natuke ümber sõnastama ja pehmendama?

E.Ilves: Täpsustame planeeringus.

K.Preimer: Teede osas saaks kasutada Taani elamupiirkonnas nähtut, et kõnniteid ei tõstaks, vaid eraldaks kattemärgistusega?

E.Ilves: Tootmispiirkonnas ei saa seda rakendada. Jalakäijad ja raskeliiklus peavad olema eraldatud.

K.Preimer: Kas piisab 22m teekoridorist, kuna lang on suur?

E.Ilves: Piisab sest tee on planeeritud sellise koha peale kus kalle lõpeb. Kalle on ainult ühel pool teed.

E.Mägi: Planeeringuga pannakse paika arendamise põhijooned, täpsemad tehnilised lahendused tulevad pärast projekteerimise käigus.

K.Preimer: Ülemistele kruntidele oleks vaja eraldi ligipääsuteed ülevalt.

E.Ilves: Sellised variandid olid eskiisi staadiumis arutusel aga majanduslikult oleks see kulukam ja vajaduse tekkimisel saab asja lahendada ka servituutidega ja planeeringu muutmisega.

K.Preimer: Kas Türil on vaja üldse tootmismaid, palju on tühjalt seisvaid hooneid ja krunte.

E.Mägi: Nende omanikud ei huvitatud nende müümisest.

E.Mägi: Selle planeeritava alaga on põhiprobleem, et maa on riigi oma ja riik ei pruugi anda seda vallale, seega on selgusetu, kes seda arendama hakkab.

E.Mägi: Türi linna koostamisel oleva vee- ja kanalisatsiooni arengukavaga on ala Aiamaa poolses otsas ette nähtud üks veetrass. Täpsemalt oskab öelda hr Mäger.

E.Ilves: Täpsustame selle üle ja vajadusel lisame planeeringusse.

Rohkem küsimusi ja ettepanekuid arutelul ei olnud.

Lokuta ettevõtlusala detailplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise järgne avalik arutelu

Toimumise aeg: 01. Juuli 2008 a. kell 16.00

Toimumise koht: Türi vallamaja

OSALEJAD:

Nimi	Organisatsioon	Amet	Kontakttelefon	E-post	Allkiri
1. Erik Ilves	ÕÜ Aareus Projekt	juhataja	5113837	aareus@areus.ee	
2. Andrus Rajala	ÕÜ Aareus Projekt	proj. juht	5294534	andrus@areus.ee	
3. Kalle Priimer	poliitika	liige	5119961	kallepriimer@lokuta.ee	
4. Ene Kõgi	Võru Naistele				
5. Jaago Järgin	ÕÜ RealEstate	juhataja	5214263	info@realstate.ee	
6. J J					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					